

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره ترتیب چاپ ۲۲۰۰

شماره چاپ سابقه

شماره دفتر ثبت ۷۸۰

دوره نهم - سال چهارم

۱۳۸۲ - ۱۳۸۳

تاریخ چاپ ۱۳۸۲/۱۰/۲۷

یک شوری

لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی

جمهوری اسلامی ایران

(۱۳۸۴ - ۱۳۸۸)

جلد اول

تلفیق

کمیسیونهای ارجاعی

کلیه کمیسیونها تخصصی

اداره کل قوانین

لایحه برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران (۱۳۸۴ - ۱۳۸۸)

بخش اول - رشد اقتصاد ملی دانیی محور در تعامل با اقتصاد جهانی

فصل اول - بسترسازی برای رشد سریع اقتصادی

ماده ۱ -

به منظور ایجاد ثبات در میزان عواید ارزی حاصل از نفت در برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و تبدیل دارایی‌های حاصل از فروش نفت به دیگر انواع ذخایر و سرمایه‌گذاری و فراهم کردن امکان تحقق فعالیتهای پیش‌بینی شده در برنامه، دولت مکلف است با ایجاد «حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت» اقدامهای زیر را معمول دارد:

الف - از سال ۱۳۸۴ مازاد عواید حاصل از نفت نسبت به ارقام پیش‌بینی شده در جدول شماره (۸) این قانون در حساب سپرده دولت نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تحت عنوان «حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت» نگهداری می‌شود.

ب - معادل مانده حساب ذخیره ارزی حاصل از درآمد نفت خام موضوع ماده (۶۰) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ با اصلاحات آن که در پایان سال ۱۳۸۳ و همچنین مانده مطالبات دولت از اشخاص، ناشی از تسهیلات اعطایی از محل موجودی حساب یاد شده در ابتدای سال ۱۳۸۴ از طریق شبکه بانکی به «حساب ذخیره ارزی حاصل از عواید نفت» واریز می‌گردد.

ج - در طول سالهای برنامه چهارم توسعه، در صورتی که عواید ارزی حاصل از نفت، کمتر از ارقام مندرج در جدول شماره (۸) این قانون باشد، دولت می‌تواند در فواصل زمانی سه ماهه از موجودی حساب ذخیره ارزی برداشت نماید. معادل ریالی این وجوه به حساب درآمد عمومی دولت واریز می‌گردد.

د - به دولت اجازه داده می‌شود حداکثر معادل پنجاه درصد (۵۰٪) مانده موجودی حساب ذخیره ارزی برای سرمایه‌گذاری و تأمین بخشی از اعتبار مورد نیاز طرحهای تولیدی و کارآفرینی صنعتی، معدنی، کشاورزی، حمل و نقل، خدمات، فناوری و اطلاعات و خدمات فنی - مهندسی بخش غیردولتی که توجه فنی و اقتصادی آنها به تأیید وزارتخانه‌های تخصصی ذی‌ربط رسیده است از طریق شبکه بانکی داخلی و بانکهای ایرانی خارج از کشور به صورت تسهیلات با تضمین کافی استفاده نماید.

ه - حداقل ده درصد (۱۰٪) از منابع قابل تخصیص حساب ذخیره ارزی به بخش غیردولتی در اختیار بانک کشاورزی قرار می‌گیرد تا جهت طرحهای سرمایه‌گذاری موجه کشاورزی توسط بانک کشاورزی در اختیار بخش غیردولتی قرار گیرد.

اصل و سود این تسهیلات به صورت ارزی به حساب ذخیره ارزی واریز می‌گردد. و - استفاده از وجوه حساب ذخیره ارزی برای تأمین متصرف بودجه عمومی دولت صرفاً در صورت کاهش عواید ارزی حاصل از نفت نسبت به ارقام مصوب و عدم امکان تأمین اعتبارات مصوب از محل منابع درآمدهای عمومی (مالیات و سایر درآمدها)

و واگذاری ذرائعی های مالی منجاس خواهد بود و استفاده از آن برای تأمین کسری ناشی از عواید غیرنفتی بودجه عمومی دولت ممنوع است.

ز - آئین نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و قبل از لازم الاجراء شدن این قانون به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲ -

دولت مکلف است برای برقراری انضباط مالی و بودجه ای اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف - نسبت اعتبارات هزینه ای تأمین شده از محل درآمدهای غیرنفتی دولت را به گونه ای افزایش دهد که تا پایان برنامه چهارم، اعتبارات هزینه ای دولت به طور کامل از طریق درآمدهای مالیاتی و سایر درآمدهای غیرنفتی تأمین گردد.

ب - لایحه بودجه سالانه را به نحوی تنظیم نماید که کسری بودجه از طریق استقراض از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سیستم بانکی تأمین نگردد.

ماده ۳ -

به منظور تنظیم روابط بین دولت و شرکت ملی نفت ایران و اعمال مالکیت دولت بر منابع نفت و گاز کشور موارد ذیل مقرر می گردد:

الف - مالکیت منابع نفتی ایران با دولت جمهوری اسلامی ایران است که این حق مالکیت، براساس «قانون نفت مصوب ۱۳۶۶» از طریق وزارت نفت اعمال می شود.

ب - نفت تولیدی حاصل از عملیات نفتی شرکت ملی نفت ایران در منابع نفتی

جمهوری اسلامی ایران و نیز عملیات شرکتهای دولتی تابعه و وابسته به آن و همچنین نفت تولیدی حاصل از عملیات نفتی پیمانکاران طرف قرارداد با شرکتهای یاد شده در این منابع، با وضع حقوق دولتی مقرر در این ماده، متعلق به شرکت ملی نفت ایران است و این شرکت مکلف است حقوق دولتی را به ترتیب مقرر در این قانون مقدم بر سایر هزینههای خود حسب مورد پرداخت و یا با خزانه داری کل کشور تسویه کند.

ج - حقوق دولتی نفت که پس از استخراج و فروش به حساب بستانکار دولت (خزانه داری کل کشور) منظور می شود عبارت است از:

۱ - بهره مالکانه که برای نفت خام معادل پنجاه درصد (۵۰٪) درآمد حاصل از فروش آن تعیین می شود.

۲ - بهره مالکانه گاز طبیعی که به ازای استخراج هر متر مکعب گاز طبیعی هشتاد و پنج (۸۵) ریال تعیین می شود. این رقم سالانه متناسب با تغییر نرخ رسمی تسعیر ارز اصلاح خواهد شد.

۳ - حقوق ویژه که به صورت درصدی از درآمد حاصل از فروش نفت خام و متناسب با قیمت فروش هر بشکه نفت خام پس از کسر ارقام پارانه مذکور در بند (ه) این ماده که توسط هیأت وزیران تعیین و در لوائح بودجه سنواتی درج می شود.

میزان حقوق ویژه باید به نحوی تعیین شود که منابع لازم برای تداوم تولید، توسعه ظرفیت، بازپرداخت تعهدات و انجام سرمایه گذاریهای منظور در برنامه را برای ارتقای قدرت رقابت اقتصادی و حفظ جایگاه ایران در بازارهای نفت و گاز و تأمین نیازهای داخلی فراهم آورد و عملیات شرکت همراه با سود متعارف باشد.

تبصره ۱ - بهره مالکانه نفت خام تولیدی از میدانهای خشکی و دریایی مشترک با کشورهای همسایه و میدانهای دریایی به ترتیب معادل هشتاد درصد (۸۰٪) و نود درصد

(۹۰٪) نصاب فوق خواهد بود.

تبصره ۲ - بابت گاز تزریقی به میدانهای نفتی بهره مالکانه دریافت نمی شود. بابت گاز سوزانده شده از اول سال ۱۳۸۸ بهره مالکانه دریافت خواهد شد.

تبصره ۳ - مبنای محاسبه حقوق دولتی نفت خام برای محموله های صادراتی معادل درآمد حاصل از فروش در مبادی اولیه صادرات بوده و برای نفت خام تحویلی به پالایشگاههای داخلی در هر ماه برابر نود و پنج درصد (۹۵٪) متوسط بهای محموله های صادراتی از مبادی اولیه در همان ماه خواهد بود.

د - به دولت اجازه داده می شود، به منظور صیانت از منابع تجدیدنپذیر و صرفه جویی در مصرف و بهینه سازی مصرف انرژی، ده درصد (۱۰٪) از درآمد محاسباتی ناشی از افزایش مقادیر صادرات نفت خام و فرآورده های پالایش نفتی نسبت به مقادیر مشابه سال ۱۳۸۳ و قیمت سال ۱۳۸۳ را به عنوان جایزه افزایش صادرات به شرکت ملی نفت ایران اختصاص دهد تا صرف سرمایه گذاری و کمک به طرحهای بهینه سازی انرژی شود. جایزه صادراتی همانند یارانه حامل های انرژی از حقوق ویژه موضوع بند «ج - ۳» کسرو در لوایح بودجه سنواتی درج می شود.

طرحهای فوق الذکر پس از تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اجرا خواهد شد.

ه - در مواردی و تا زمانی که طبق مقررات قانونی و تصمیم مراجع ذی صلاح، فرآورده های نفتی و گاز طبیعی برای مصارف داخلی کشور، به قیمتی کمتر از بهای تمام شده (قیمت منطقه ای با اضافه کردن هزینه های انتقال، توزیع و فروش، مالیات و عوارض تکلیفی و سود متعارف انتقال و توزیع) عرضه می شود، مابه التفاوت قیمت های تکلیفی فروش با قیمت تمام شده به عنوان یارانه حامل های انرژی محسوب و توسط شرکتهای

ذی‌ربط حسب مورد در دفاتر قانونی آنان به حساب بدهی دولت منظور می‌شود. شرکت ملی نفت ایران موظف است، با انتقال این بدهی‌ها به حساب خود با شرکتهای طرف معامله خود تسویه حساب کرده و کل بدهی‌ها را در دفاتر قانونی خود جمعاً به بدهکار «حساب دولت» (خزانه‌داری کل کشور) منظور کند.

تسویه این بدهی دولت به شرکت ملی نفت ایران، در هر سال مالی در مرحله نخست به ترتیب مقرر در بند «ج - ۳» این ماده انجام شده و در صورت عدم تکافوی از سوی سهم دولت و بهره مالکانه گاز در همان سال کاسته شده و بدهی دولت بابت یارانه حامل‌های انرژی تسویه می‌شود.

چنانچه اقلام فوق‌الذکر جبران تأمین یارانه فوق‌الذکر را ننماید، مابه‌التفاوت آن در لویایح بودجه سالانه منظور و از محل منابع بودجه عمومی دولت قابل تأمین و پرداخت خواهد بود.

تبصره - در طول سالهای برنامه چهارم و تا زمانی که قیمت فروش داخلی بنزین کمتر از قیمت تمام شده عرضه بنزین وارداتی باشد، مابه‌التفاوت (یارانه) آن در لویایح بودجه سالانه منظور و از محل بودجه عمومی دولت قابل تأمین و پرداخت خواهد بود. و - به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود که با تصویب هیأت وزیران از محل منابع ارزی موضوع بند (ح) این ماده نسبت به واردات فرآورده‌های نفتی مورد نیاز کشور اقدام کرده و تا پایان سال مالی با مراعات این قانون نسبت به تسویه حساب با خزانه‌داری کل کشور اقدام کند.

ز - سی درصد (۳۰٪) از سود خالص (سود ویژه) سالانه شرکت ملی نفت ایران پس از کسر مالیات بر عملکرد برطبق قانون «مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های آن» به عنوان سهم دولت به حساب بستانکار دولت (خزانه‌داری کل کشور)

و بقیه به عنوان اندوخته‌های قانونی و سرمایه‌ای شرکت منظور می‌شود.

ح - برای تسهیل امور جاری خزانه‌داری کل کشور، شرکت ملی نفت ایران مکلف است صددرصد (۱۰۰٪) وجوه حاصل از صادرات نفت خام را به ترتیب مورد عمل در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران به عنوان علی‌الحساب بهره‌مالکانه، حقوق ویژه، مالیات عملکرد شرکت ملی نفت ایران و سود سهم دولت در این شرکت از طریق بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به حساب خزانه‌داری کل کشور واریز کرده و در مقاطع سه ماهه براساس مفاد این ماده با خزانه‌داری کل کشور تسویه حساب کند.

ط - شرکت ملی نفت ایران مکلف است سرمایه‌گذارهای لازم در اجرای وظایف قانونی خود را با تأکید بر طرحهای افزایش بازیافت نفت خام، نگهداشت سطح تولید از مخازن فعلی نفت و گاز، اکتشاف و توسعه ظرفیت تولید نفت و گاز و ایجاد تأسیسات مرتبط با اولویت‌میدانهای مشترک با کشورهای همسایه در چارچوب بودجه مصوب شرکت اجرا کند.

پرداخت هزینه‌های یاد شده و بازپرداخت کلیه تعهدات شرکت که قبل و بعد از اجرای این قانون ایجاد شده و یا می‌شود اعم از ریالی و ارزی بایستی از منابع داخلی و سایر منابع شرکت ملی نفت ایران انجام شود و تجهیز منابع از داخل و خارج از کشور برای انجام سرمایه‌گذارهای بالا نیز برعهده شرکت ملی نفت ایران است.

ی - در دوره زمانی اجرای این قانون کلیه قوانین و مقررات خاص و عام مغایر با این ماده ملغی‌الاثراست و روابط مالی و حقوقی فی‌مابین دولت (وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) و شرکت ملی نفت ایران در مورد دریافت انواع مالیاتها و عوارض صرفاً طبق احکام مقرر در این ماده، «قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۶۶ و اصلاحیه‌های بعدی آن» و

«قانون اصلاح موادی از قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و چگونگی برقراری و وصول عوارض و سایر وجوه از تولیدکنندگان کالا، ارائه دهندگان خدمات و کالاهای وارداتی مصوب ۱۳۸۱/۱۰/۲۲» خواهد بود و پرداخت هر مبلغ توسط شرکت ملی نفت ایران و شرکتهای دولتی تابعه و وابسته به آن که طبق مقررات قانونی که پس از تصویب این قانون وضع می‌گردد در بدهکار «حساب دولت» (خزانه‌داری کل کشور) موضوع بند (ج) این ماده منظور می‌شود.

ک - آئین‌نامه اجرایی این ماده از جمله تعاریف مذکور در آن و نیز تعیین درصد مذکور در بند (ج - ۳) این ماده، حقوق ویژه و سازوکار تسویه حساب بین خزانه‌داری کل و شرکت ملی نفت ایران به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های نفت و امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۴ -

به منظور به حداکثر رساندن بهره‌وری از منابع تجدیدناپذیر انرژی، شکل‌دهی مازاد اقتصادی، انجام اصلاحات اقتصادی، بهینه‌سازی و ارتقای فناوری در تولید، مصرف و نیز تجهیزات و تأسیسات مصرف‌کننده انرژی و برقراری عدالت اجتماعی، دولت مکلف است ضمن فراهم آوردن مقدمات از جمله گسترش حمل و نقل عمومی و عملیاتی کردن سیاستهای مستقیم جبرانی اقدامهای ذیل را از ابتدای برنامه چهارم به اجرا گذارد:

الف - نسبت به قیمت‌گذاری نفت کوره، نفت گاز و بنزین بر مبنای قیمت‌های عمده‌فروشی خلیج فارس، اقدام کرده و از محل منابع حاصله اقدامات ذیل را به عمل آورد:

۱ - کمک مستقیم و جبرانی از طریق نظام تأمین اجتماعی به اقشار آسیب پذیر.
۲ - مقاوم سازی ساختمانها و مسکن شهری و روستایی در مقابل زلزله و بهینه سازی ساخت و سازها در مصرف انرژی.

۳ - کمک به گسترش و بهبود کیفیت حمل و نقل عمومی (درون شهری و برون شهری - ریلی و جاده‌ای)، تولید خودروهای دوگانه سوز و همچنین توسعه عرضه گاز طبیعی فشرده با قیمت‌های یارانه‌ای به حمل و نقل عمومی درون شهری.

۴ - کاهش نقاط حادثه‌خیز جاده‌ای و تجهیز شبکه اورژانس کشور.

۵ - اجرای طرح‌های بهینه‌سازی و کمک به اصلاح و ارتقای فناوری وسایل، تجهیزات کارخانجات و سامانه‌های مصرف کننده انرژی در جهت کاهش مصرف انرژی و آلودگی هوا و توانمندسازی مردم در کاربرد فناوریهای کم مصرف.

تبصره ۱ - نفت گاز برای تأمین آب بخش کشاورزی با قیمت نفت سفید یارانه‌ای به صورت سهمیه‌ای عرضه خواهد شد.

تبصره ۲ - در مورد مصرف نفت گاز ماشین آلات بخش کشاورزی، هر ساله معادل یارانه مربوطه در اختیار وزارت جهاد کشاورزی قرار می‌گیرد تا براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد وزارت جهاد کشاورزی و سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد در اختیار بخش کشاورزی قرار گیرد.

ب - نفت سفید، گاز طبیعی و گاز مایع را با افزایش قیمت سالانه پنج درصد (۵٪) بیش از تورم سال قبل عرضه نماید و در قیمت‌گذاری گاز طبیعی از خانواده‌های کم مصرف حمایت لازم را به عمل آورد.

تبصره - قیمت گاز طبیعی برای صنایع بر مبنای کمترین سطح قیمت آن در صنایع کشورهای همجوار، متناسب با فواصل گازرسانی توسط دولت در ابتدای برنامه تعیین

می‌شود.

ج - در انرژی برق از خانوارهای کم مصرف حمایت صورت گیرد.

تبصره - عرضه نفت سفید و گاز مایع برای مصارف تجاری و صنعتی به قیمت بدون یارانه خواهد بود.

د - آیین‌نامه اجرایی این تبصره به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۵ -

کلیه تخفیف‌ها، ترجیحات و معافیت‌های مالیاتی، حقوق گمرکی دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این قانون، مؤسسات، نهادهای انقلابی و عمومی غیردولتی، جز در مورد بخش‌های فرهنگی و به غیر از معافیت‌های برقرارشده براساس کنوانسیونهای بین‌المللی تجاری و واردات کاغذ برای تهیه کتب درسی آموزش و پرورش، از سال ۱۳۸۴ لغو می‌گردد.

تبصره - اقلام عمده دفاعی که توسط وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح و سایر نیروهای مسلح از خارج تأمین می‌شود، از شمول این ماده مستثنی می‌گردد. فهرست اقلام مذکور به پیشنهاد وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۶ -

براساس اهداف کمی برنامه چهارم، بخش شایان توجهی از رشد اقتصادی طی دوره برنامه چهارم از محل ارتقای بهره‌وری کل عوامل تولید تأمین می‌شود. برای تسهیل تحقق این هدف:

الف - تمامی دستگاههای اجرایی ملی و استانی مکلفند در تدوین اسناد ملی، استانی و ویژه سهم بهره‌وری کل عوامل در رشد اقتصادی را منظور کرده و الزامات آن را مشخص نمایند.

ب - دستگاههای اجرایی موظفند به منظور تحول اقتصاد کشور از یک اقتصاد نهاده محور به اقتصادی ستانده محور، ضمن شناسایی موانع افزایش بهره‌وری عوامل تولید، سیاستهای مربوط به بخش خود را در جهت رفع این موانع و در چارچوب محورهای ذیل تهیه نمایند :

۱ - نسبت ستانده به نهاده در هر بخش و زیربخش قابل محاسبه و اندازه‌گیری باشد.

۲- هدف‌گذاری‌های هر بخش و زیربخش با شاخصهای ستانده به نهاده مشخص گردد.

۳- نظام نظارتی فعاليتها و عمليات بر ارزیابی ستانده‌ها و نهاده‌ها متمرکز شود.

۴- مدیران و مسؤولین براساس ستانده‌ها ارزیابی شوند.

ج - آیین‌نامه اجرایی این ماده، متضمن چگونگی تدوین شاخصهای مؤثر در سنجش بهره‌وری در دستگاههای اجرایی، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور مکلف است نسبت به بررسی عملکرد دستگاههای اجرایی در زمینه شاخص‌های بهره‌وری و رتبه‌بندی دستگاههای اجرایی اقدام نموده و گزارش عملکرد این ماده را سالانه به شورای اقتصاد و دولت ارائه نماید. به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به رفع موانع ارتقای بهره‌وری براساس گزارش سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اقدام نماید.

د - به منظور تشویق دستگاہهای اجرایی کشور و در راستای ارتقای بهره‌وری با رویکرد ارتقای کیفیت تولیدات و تحقق راهبردهای بهره‌وری در برنامه، جایزه‌ای تحت عنوان جایزه ملی بهره‌وری با استفاده از الگوهای تعالی سازمانی توسط سازمان ملی بهره‌وری ایران طراحی و طی سالهای برنامه چهارم به واحدهای بهره‌ور در سطوح مختلف اهداء خواهد شد.

ماده ۷ -

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موظف است با همکاری وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آموزش و پرورش، فرهنگ و ارشاد اسلامی، مسکن و شهرسازی، کشور، کار و امور اجتماعی، علوم، تحقیقات و فناوری و سازمانهای صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، حفاظت از محیط زیست، ثبت احوال، مرکز آمار ایران، مرکز مشارکت امور زنان و صاحب نظران جمعیتی و نمایندگان تشکیلات غیردولتی تا پایان سال اول برنامه چهارم، سیاستهای ملی جمعیت و شش ماه بعد آیین‌نامه اجرایی آن را تدوین و جهت تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

ماده ۸ -

دولت مکلف است، به منظور ایجاد، پایداری، توسعه و توانمندی بخشهای خصوصی و تعاونی و امکان برقراری تعامل آنها با اقتصاد جهانی، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف - طراحی و تدوین نظام و ساز و کارهای مناسب و تسهیل‌کننده و فراهم‌کننده شرایط و بستر مناسب و امن برای حضور، بسط و ارتقای مدیریت و فناوری بخشهای

خصوصی و تعاونی کارآفرین و کارآمد در فعالیتهای اقتصادی.

ب - حمایت و اعطای تسهیلات بانکی با شرایط آسان، و تأمین مابه‌التفاوت سود و کارمزد تسهیلات مزبور، ایجاد زیربناها و تسهیلات لازم و اعطای فرصتهای مناسب صادراتی برای تقویت بنگاههای اقتصادی کوچک و متوسط به گونه‌ای که بنگاههای مزبور در یک شبکه ارتباطی و تعاملی مناسب و با ایجاد و توسعه شبکه‌ها، خوشه‌ها و زنجیره‌ها با ارتباط پیشین و پسین، امکان حضور در بازارهای منطقه‌ای و بین‌المللی را به دست آورند.

ج - فراهم نمودن شرایط لازم و مناسب و تشویق بنگاههای بزرگ اقتصادی داخلی به گونه‌ای که ارتباط و پیوند ارگانیک (حضور در فرآیند تولید) آنها با شرکتهای معتبر بین‌المللی برقرار شود.

د - مشارکت مالی در مخاطرات (ریسک) سرمایه‌گذاری‌های بخش خصوصی، با استفاده از ساز و کارهای لازم با هدف بهره‌گیری از ظرفیت‌ها، توانمندی‌های تخصصی، نوآوری، کارآفرینی و منابع مالی این بخش، به ویژه در مناطق کمتر توسعه یافته در جهت ایجاد تعادل و توازن در پهنه سرزمین.

ه - تجدیدنظر در برنامه‌ها و سیاستهایی که موجب ایجاد تبعیض علیه بنگاههای کوچک اقتصادی و تضعیف امکانات رقابتی آنها می‌شود.

و - تخصیص بخشی از منابع حاصل از خصوصی‌سازی و واگذاری تصدی‌های دولت در مناطق توسعه یافته، به ایجاد زیربناها و جاذبه‌های لازم برای توسعه سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته.

ز - حذف موانع ورود بخش غیردولتی، به حوزه‌های تصدی‌گری اقتصادی - تجاری.

ماده ۹ -

به منظور تدارک برنامه خصوصی سازی در چارچوب قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تقویت امنیت ملی، بسط مشارکت آحاد مردم، تقویت رقابت و اصلاح و کارآمد کردن مدیریتها، به دولت اجازه داده می شود:

الف - از همه روشهای امکان پذیر، اعم از مقررات زدایی، واگذاری مدیریت (نظیر اجاره، پیمانکاری عمومی و پیمان مدیریت) و مالکیت (نظیر اجاره به شرط تملیک، فروش تمام یا بخشی از سهام، واگذاری اموال)، تجزیه به منظور واگذاری، انحلال و ادغام شرکتها استفاده شود.

ب - نسبت به ایجاد و استقرار نظام و ساز و کار مناسب تأمین اجتماعی، برای پاسخگویی به پیامدهای غیرقابل اجتناب ناشی از اجرای سیاست خصوصی سازی اقدام شود.

ج - در بخشهای زیربنایی، تا حد تجاری شدن و سودآوری پروژه های مربوط، مشارکت ارزان قیمت مالی نماید.

د - ضمن اداره شرکت های دولتی به صورت اقتصادی و رقابتی از سرمایه گذاریهای نوآورانه، حمایت مالی نماید.

ماده ۱۰ -

به منظور توانمندسازی بخش غیردولتی در توسعه کشور، دولت ضمن حفظ امور سیاستگذاری و برنامه ریزی کلان و نظارت در بخشهای حمل و نقل، ارتباطات (پست و مخابرات) و فناوری اطلاعات، ایجاد توسعه، نگهداری و بهره برداری از مبادی، شبکه ها

(به استثنای شبکه زیرساخت مخابراتی)، مراکز و پایانه‌ها را با رعایت تضمین و استمرار ارائه خدمات مناسب و رعایت خط مشی‌های دولت، به بخشهای تعاونی و خصوصی واگذار نماید.

ماده ۱۱ -

الف - به دولت اجازه داده می‌شود به منظور ساماندهی و استفاده مطلوب از امکانات شرکت‌های دولتی و افزایش بازدهی و بهره‌وری و اداره مطلوب شرکت‌هایی که ضروری است در بخش دولتی باقی بمانند، نسبت به ادغام و تجدید سازمان شرکت‌های دولتی، اصلاح و تصویب اساسنامه شرکتها، تصویب آئین‌نامه‌های مالی و معاملاتی، تصویب آئین‌نامه‌های استخدامی، با رعایت مقررات و قوانین مربوط و جابه‌جایی و انتقال وظایف، نیروی انسانی، سهام و دارایی‌های شرکت‌های دولتی و شرکت‌های وابسته به آنها اقدام کند.

ب - شرکت‌های دولتی، صرفاً در غالب شرکت‌های مادر تخصصی و شرکت‌های عملیاتی (نسل دوم)، سازماندهی شده و زیر نظر مجمع عمومی تخصصی در چارچوب اساسنامه شرکت اداره خواهند شد. این‌گونه شرکتها از نظر سیاستها و برنامه‌های بخشی، تابع ضوابط و مقررات وزارتخانه‌های تخصصی مربوطه خواهند بود.

دولت مکلف است نسبت به اصلاح اساسنامه این گروه شرکتها، به نحو مقتضی اقدام قانونی به عمل آورد.

تبصره ۱ - تشکیل شرکت‌های دولتی، صرفاً با تصویب مجلس شورای اسلامی مجاز می‌باشد.

تبصره ۲ - مشارکت و سرمایه‌گذاری شرکت‌های دولتی به استثنای بانکها، شرکت‌های

بیمه و مؤسسات اعتباری در سایر شرکتهای دولتی موضوع این ماده، مستلزم کمیسیون مجوز از هیأت وزیران می باشد.

تبصره ۳ - دولت موظف است کلیه دفاتر و شعب شرکتهای دولتی مستقر در خارج از کشور را منحل نماید. موارد ضروری بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب شورای عالی اداری خواهد رسید.

تبصره ۴ - برای تشخیص ضرورت باقی ماندن برخی از شرکتهای دولتی در بخش دولتی، این شرکتها باید دارای فعالیت در یکی از موارد زیر باشند تا ضرورت ادامه فعالیت، با سرمایه دولتی برای آنان ایجاب گردد:

- ۱ - فعالیتهایی که به طور طبیعی در آنها انحصار وجود دارد.
- ۲ - فعالیتهایی که بخش غیردولتی، انگیزه ای برای وارد شدن به آن فعالیتها را ندارد.

ج - شرکتهای دولتی که با تصویب هیأت وزیران مشمول واگذاری به بخش غیردولتی می شوند، از تاریخ تصویب، مشمول مقررات عمومی حاکم بر شرکتهای دولتی نخواهند بود و در چارچوب قانون تجارت اداره می شوند.

د - تبدیل وضعیت کارکنان با رعایت کلیه حقوق مکتسبه (پاداش پایان خدمت، سنوات خدمت، مرخصیهای استحقاقی ذخیره شده و...)، شرکتهای دولتی و شرکتهای موضوع بند (ج) به وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی در قالب آئین نامه ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ه - نقل و انتقال سهام، در ارتباط با اجرای این ماده (ناشی از ادغام، انحلال و تجدید سازمان) از پرداخت مالیات معاف است.

و - سرمایه گذاری مشترک با بخش غیردولتی، توسط شرکتهای مادر تخصصی که در

قوانین تأسیس خود مجاز به این امر می‌باشند، موکول به اخذ مجوز مجامع عمومی آنها می‌باشد.

ز - انجام هرگونه فعالیتی که در اساسنامه شرکتهای دولتی پیش‌بینی نشده باشد، ممنوع می‌باشد.

ح - در کلیه مواردی که به موجب قوانین، اجازه تصویب اساسنامه سازمانها، شرکتهای، مؤسسات دولتی و وابسته به دولت از جمله دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این قانون و همچنین نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی به دولت داده شده است، اصلاح و تغییر اساسنامه با پیشنهاد دستگاه ذی‌ربط و تأیید سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور با هیأت وزیران می‌باشد.

ط - نمایندگی سهام دولت در مجامع عمومی شرکتهای دولتی، با رعایت فرد بودن مجموع تعداد اعضای مجمع به عهده وزیر مذکور، وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و دو یا چند وزیر دیگر که با تصویب هیأت وزیران تعیین می‌شود، خواهد بود.

ی - آئین‌نامه‌های اجرایی این ماده، به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۲ -

وجوه حاصل از فروش سهام شرکتهای دولتی در حساب خاصی نزد بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به نام خزانه‌داری کل کشور، متمرکز و به شرح زیر اختصاص و به حسابهای مربوط منتقل می‌گردد:

۱ - معادل بیست درصد (۲۰٪) به عنوان علی‌الحساب مالیات بر عملکرد شرکت

مادر تخصصی ذی ربط (حساب درآمد عمومی کشور).

۲ - معادل ده درصد (۱۰٪) به عنوان علی الحساب سود سهم دولت در شرکت

مادر تخصصی ذی ربط (حساب درآمد عمومی کشور).

۳ - معادل هفتاد درصد (۷۰٪) به حساب شرکت مادر تخصصی ذی ربط برای

موارد ذیل:

الف - پرداخت دیون شرکت مادر تخصصی به دولت (وزارتخانه‌ها، مؤسسات

دولتی و خزانه داری کل کشور).

ب - آماده سازی، بهسازی و اصلاح ساختار شرکت‌های دولتی برای واگذاری.

ج - کمک به تأمین هزینه‌های تعدیل نیروی انسانی و آموزشهای فنی و حرفه‌ای

(مهارتی) کارکنان شرکت‌های قابل واگذاری.

د - کمک به توانمندسازی بخشهای خصوصی و تعاونی در فعالتهای اقتصادی.

ه - تکمیل طرحهای نیمه تمام و سرمایه گذاری در چارچوب بودجه مصوب.

تبصره ۱ - تمام وجوه حاصل از فروش در مورد سهام متعلق به دولت (به نام

وزارتخانه‌ها و مؤسسات دولتی) بایستی به حساب درآمد عمومی کشور واریز گردد.

تبصره ۲ - تفاوت قیمت دفتری سهام و بهای فروش آنها در سال فروش سهام به

حساب سود و زیان همان سال شرکت مادر تخصصی ذی ربط منظور می‌گردد.

مواد ۱۳ الی ۲۸ -

مصاد (۱۰) الی (۱۸) و (۲۰) الی (۲۷) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی،

اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن»

برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸ - ۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

الف - دولت مکلف است تا پایان سال اول برنامه چهارم، به منظور سامان دادن کارآمد نظام پولی و بانکی کشور، جهت رشد و توسعه پایدار کشور، نسبت به اصلاح کلیه قوانین و مقررات پولی و بانکی و بیمه‌ای و دیگر قوانین مرتبط با این امور، در راستای مقتضیات ملی و بین‌المللی اقدام نماید.

ب - از ابتدای برنامه چهارم، هرگونه سهمیه‌بندی تسهیلات بانکی (تفکیک بخشهای مختلف اقتصادی و منطقه‌ای) و اولویتهای مربوط به بخشها و مناطق، با تصویب هیأت وزیران، از طریق تشویق سیستم بانکی با استفاده از یارانه نقدی و وجوه اداره شده، صورت می‌گیرد.

ج - نرخ سود تسهیلات بانکی برای کلیه مناطق، بخشهای مختلف اقتصادی و یا اشخاص حقیقی و حقوقی در طول برنامه چهارم، در چارچوب سیاستهای پولی مصوب شورای پول و اعتبار که در اختیار هر بانک می‌باشد و اعمال اولویت توسط دولت، صرفاً از طریق پرداخت یارانه نقدی و وجوه اداره شده، صورت خواهد گرفت.

د - دولت مکلف است:

۱ - بدهی خود را به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، طی برنامه چهارم، به میزان سالانه حداقل ده درصد (۱۰٪) کاهش دهد.

۲ - بدهی خود را به بانکها طی برنامه چهارم، تسویه نماید. چگونگی بازپرداخت بدهی‌های دولت به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانکها براساس آئین‌نامه‌ای خواهد بود که توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران پیشنهاد گردیده و به تصویب هیأت وزیران خواهد

رسید.

هـ- در طول سالهای برنامه چهارم، حداقل بیست و پنج درصد (۲۵٪) از تسهیلات اعطایی کلیه بانکهای کشور را با هماهنگی دستگاههای اجرایی ذی ربط به بخش آب و کشاورزی اختصاص دهد.

و- افزایش در مانده تسهیلات تکلیفی بانکها طی سالهای برنامه چهارم، به طور متوسط سالانه بیست درصد (۲۰٪) نسبت به رقم مصوب سال ۱۳۸۳ کاهش می یابد.

ز- از سال اول برنامه چهارم، نسبت به برقراری نظام بانکداری الکترونیکی و پیاده سازی رویه های تبادل پول و خدمات بانکی الکترونیکی ملی و بین المللی در کلیه بانکهای کشور و برای همه مشتریان اقدام نماید.

ح- تا بالفعل شدن موضوع بند (هـ) فوق الذکر، در جهت ایجاد فضای رقابتی سالم و به دور از انحصار در سیستم بانکی کشور و به منظور اقتصادی نمودن فعالیت بنگاهها، مؤسسات و سازمانهای دولتی و دیگر نهادهای عمومی و شهرداریها، برای دریافت خدمات بانکی بنگاههای مذکور بتوانند بانک عامل را رأساً انتخاب نمایند.

تبصره ۱- انتخاب بانک عامل توسط ارگانهای موضوع این بند، درمورد آن بخش از وجوهات آنها که از محل بودجه عمومی دولت تأمین می گردد، منوط به کسب موافقت وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بر حسب مورد خواهد بود.

تبصره ۲- سپرده های دستگاههای اجرایی موضوع ماده (۱۲) «قانون پولی و بانکی کشور، مصوب سال ۱۳۵۱» به عنوان سپرده بانک عامل موضوع این بند تلقی نمی شود و بایستی طبق مقررات قانون یاد شده در حسابهای بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران منعکس گردد.

ط - تا محقق شدن موضوع بند (ه) فوق‌الذکر ترکیب مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران عبارت است از:

رئیس جمهور (ریاست مجمع)، وزیر امور اقتصادی و دارایی، رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزیر بازرگانی و یک نفر از وزرا به انتخاب هیأت وزیران.

تبصره ۱ - رئیس کل بانک مرکزی بعد از تأیید مجمع عمومی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران رأساً توسط رئیس جمهور منصوب می‌گردد.

تبصره ۲ - قائم‌مقام بانک مرکزی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و پس از تأیید هیأت وزیران با حکم رئیس جمهور منصوب می‌شود.

ی - ترکیب اعضای شورای پول و اعتبار به شرح ذیل اصلاح می‌گردد:

- وزیر امور اقتصادی و دارایی یا معاون وی

- رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

- رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا معاون وی

- دو تن از وزرا به انتخاب هیأت وزیران

- وزیر بازرگانی

- دو نفر کارشناس و متخصص پولی و بانکی به پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تأیید ریاست جمهوری

- دادستان کل کشور یا معاون وی

- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن

- رئیس اتاق تعاون

- نمایندگان کمیسیونهای «اقتصادی» و «برنامه و بودجه و محاسبات» مجلس

شورای اسلامی (هرکدام یک نفر) به عنوان ناظر با انتخاب مجلس

تبصره ۱ - ضوابط اجرایی این ماده شامل نحوه تشکیل جلسات و چگونگی اتخاذ تصمیمات با پیشنهاد رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و تصویب شورای پول و اعتبار به مرحله اجرا گذارده خواهد شد.

تبصره ۲ - ریاست شورا بر عهده رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران خواهد بود.

ک - به منظور تأمین ساختار مالی مناسب در بانکها و فراهم آوردن امکان حضور مستمر بانکها در بازارهای مالی بین‌المللی همواره باید استانداردها و الزامات بین‌المللی در مورد نسبت کفایت سرمایه بانکها در حدی که شورای پول و اعتبار تعیین می‌کند رعایت شود. بدین منظور پس از تسویه کامل اصل و سود اوراق مشارکت ویژه موضوع ماده (۹۳) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷» و تازمانی که نسبت کفایت سرمایه هر یک از بانکهای دولتی کمتر از حداقل تعیین شده توسط شورای پول و اعتبار است، همه ساله مبلغی معادل درآمد دولت از محل مالیات و سهم سود دولت در آن بانک تخصیص یافته تلفی شده و بلافاصله پش از واریز به حساب خزانه داری کل کشور عیناً به منظور افزایش سرمایه دولت به حساب آن بانک واریز خواهد شد. چنانچه این وجوه برای تأمین حداقل فوق کافی نباشد، مابه‌التفاوت از طریق واریز وجوه حاصل از فروش سهام یا حق تقدم سهام بانکها به حساب سرمایه بانکها و یا منظور نمودن اعتبار لازم در بودجه سنواتی دولت تأمین خواهد شد.

ل - اشتغال به عملیات بانکی توسط اشخاص حقیقی و حقوقی تحت هر عنوان و تأسیس و ثبت هرگونه تشکل برای انجام عملیات بانکی، بدون دریافت مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران ممنوع است. تعریف و تشخیص عملیات بانکی بر عهده شورای پول و اعتبار است. ضوابط، مقررات و شرایط ناظر بر تأسیس، فعالیت و نظارت بر

مؤسساتی که مجاز به انجام عملیات بانکی می‌باشند، براساس قوانین پولی و بانکی توسط شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد. تشکلهای و مؤسسات فعال در عملیات بانکی دارای مجوز فعالیت از سایر دستگاهها، می‌باید ظرف مدت شش ماه از تاریخ اجرای این قانون وضعیت خود را با الزامات تعیین شده در این قانون و مصوبات شورای پول و اعتبار انطباق دهند.

م - به منظور توسعه همکاری بین بانکها، تقویت و گسترش خدمات بین بانکها، مؤسسه‌ای به نام «انجمن بانکداران ایران» تشکیل می‌شود. این مؤسسه غیرانتفاعی، خصوصی و دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی بوده و در چارچوب اساسنامه‌ای که به تأیید شورای پول و اعتبار می‌رسد، فعالیت خواهد کرد. کلیه بانکها عضو انجمن بانکداران هستند و عضویت مؤسسات اعتباری غیربانکی، موکول به موافقت قبلی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران است.

ن - به منظور اجرای سیاستهای پولی به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اجازه داده می‌شود که از ابزار اوراق مشارکت و سایر ابزارهای مشابه با تصویب شورای پول و اعتبار استفاده نماید.

س - شعب بانکها و مؤسسات اعتباری خارجی می‌توانند در ایران تأسیس شوند و در چارچوب «قانون پولی و بانکی کشور مصوب ۱۳۵۱/۴/۱۸ و قانون عملیات بانکی بدون ربا مصوب ۱۳۶۲/۶/۸» فعالیت نمایند. مجوز تأسیس و فعالیت این شعب توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران صادر خواهد شد.

ع - به منظور حفظ اعتماد عمومی به نظام بانکی، نظام بیمه سپرده‌ها ایجاد می‌شود. وزارت امور اقتصادی و دارایی مکلف است تا پایان سال اول برنامه چهارم، قانون مربوطه را تهیه نماید.

ف - شورای پول و اعتبار مکلف است در تنظیم سیاستها و ضوابط و مقررات پولی و اعتباری، جبران کاهش ارزش سپرده‌ها و منابع مردم را پیش‌بینی و ملحوظ نماید، به نحوی که بازپرداخت تسهیلات منجر به کاهش ارزش دارایی و سرمایه قرض‌دهنده نشود.

ماده ۳۰ الی ۳۳ -

مواد (۶۵)، (۶۷) و (۹۶) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن» برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸ - ۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

ماده ۳۴ -

الف - به منظور تنظیم تعهدات ارزی کشور، دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این قانون، ملزم به رعایت موارد ذیل هستند:

۱- عملیات و معاملات ارزی خود را از طریق حسابهای ارزی که در بانکهای داخلی یا خارج، با تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران افتتاح کرده یا می‌کنند، انجام دهند. بانکهای عامل ایرانی مکلف‌اند، خدمات موردنیاز آنها را در سطح استانداردهای بین‌المللی تأمین نمایند.

۲- فهرست کلیه حسابهای ارزی جدید خارج از کشور خود را به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران اعلام نمایند، تا پس از تأیید، ادامه فعالیت آنها مؤثر گردد.

ب - دولت موظف است:

۱- زمان‌بندی بازپرداخت بدهی‌ها و تعهدات، اعم از میان مدت و کوتاه مدت خارجی را به گونه‌ای تنظیم نماید که بازپرداختهای سالانه این بدهی‌ها و تعهدات، بدون

در نظر گرفتن تعهدات ناشی از بئع متقابل، در پایان برنامه چهارم، از سی درصد (۳۰٪) درآمدهای ارزی دولت در سال آخر برنامه چهارم، تجاوز نکند. در استفاده از تسهیلات خارجی، اولویت با تسهیلات بلندمدت خواهد بود.

۲- میزان تعهدات و بدهی‌های خارجی کشور در سالهای برنامه چهارم را به گونه‌ای تنظیم نماید تا ارزش حال خالص بدهی‌ها و تعهدات کشور، بدون تعهدات ناشی از بئع متقابل (مابه‌التفاوت ارزش حال بدهی‌ها، تعهدات کشور و ذخایر ارزی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران) در سال آخر برنامه چهارم بیش از سی میلیارد (۳۰ ۰۰۰ ۰۰۰ ۰۰۰) دلار نباشد.

ج - در مورد طرحهای سرمایه‌گذاری، دستگاههای اجرایی و شرکتهای دولتی که از تسهیلات مالی خارجی استفاده می‌کنند، موظف به رعایت موارد ذیل خواهند بود:

۱- تمامی طرحها با مسؤولیت وزیر و یا بالاترین مقام اجرایی دستگاه ذی‌ربط و تأیید شورای اقتصاد، باید دارای توجیه فنی، اقتصادی و مالی باشد و مجموع هزینه‌های اجرای کامل آنها از سقفهای تعیین شده تجاوز نکند. تعیین زمانبندی دریافت و بازپرداخت تسهیلات هر طرح و میزان استفاده آن از ساخت داخل با توجه به ظرفیتهای امکانات و تواناییهای داخلی و با رعایت «قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی» تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲» و نیز رعایت شرایط زیست محیطی در اجرای هر یک از طرحها باید به تصویب شورای اقتصاد برسد.

۲- قبل از عقد قرارداد، با ارائه توجیهات فنی و اقتصادی، با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور موافقتنامه مبادله کنند.

د - تمامی معاملات و قراردادهای خارجی، که بیش از یک میلیارد (۱ ۰۰۰ ۰۰۰)

دلار باشد، با رعایت «قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۲/۱۲/۱۳۷۵»، تنها از طریق مناقصه محدود و یا بین‌المللی (با درج آگهی در روزنامه‌های کثیرالانتشار و رسانه‌های الکترونیکی داخلی و خارجی) انجام و منعقد نمایند. موارد استثنا به تأیید شورای اقتصاد خواهد رسید.

در کلیه مناقصه‌ها، حق کنترل و بازرسی کمی و کیفی و کنترل قیمت برای کلیه کالاهای وارداتی و پروژه‌ها برای خریدار محفوظ است. وزیر یا بالاترین مقام اجرایی ذی‌ربط، مسؤول حسن اجرای این موضوع می‌باشد.

بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران فقط مجاز به تعهد یا پرداخت معاملات و قراردادهایی است که تأیید بالاترین مقام دستگاههای اجرایی، مبنی بر رعایت مفاد این بند را داشته باشد.

هـ- دولت مکلف است همراه با لوایح بودجه سالانه، جداول دریافت و پرداختهای ارزی را برای سالهای باقیمانده، از برنامه چهارم ارائه نماید.

ماده ۳۵ -

الف - دولت موظف است طرحهای بیع متقابل دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این قانون و همچنین مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و بانکها را در لوایح بودجه سالیانه پیش‌بینی و به مجلس شورای اسلامی تقدیم نماید.

ب - به منظور افزایش ظرفیت تولید نفت و حفظ و ارتقای سهمیه ایران در تولید اوپک، تشویق و حمایت از جذب سرمایه‌ها و منابع خارجی در فعالیتهای بالادستی نفت و گاز به ویژه در میادین مشترک و طرحهای اکتشافی کشور، اطمینان از حفظ و صیانت هرچه

بیشتر با افزایش ضریب بازیافت از مخازن نفت و گاز کشور، انتقال و به‌کارگیری فناوری‌های جدید در توسعه و بهره‌برداری از میادین نفتی و گازی و امکان استفاده از روش‌های مختلف قراردادی بین‌المللی، به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود تا سقف تولید اضافی مندرج در بند (ج) این ماده نسبت به انعقاد قراردادهای اکتشاف و توسعه میدانها با تأمین منابع مالی با طرفهای خارجی یا شرکتهای صاحب صلاحیت داخلی، متناسب با شرایط هر میدان با رعایت اصول و شرایط ذیل اقدام نماید:

۱- حفظ حاکمیت و اعمال تصرفات مالکانه دولت بر منابع نفت و گاز کشور.

۲- عدم تضمین بازگشت تعهدات ایجاد شده توسط دولت، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بانکهای دولتی.

۳- منوط کردن بازپرداخت اصل سرمایه، حق الزحمه و یا سود، ریسک و هزینه‌های تأمین منابع مالی و سایر هزینه‌های جنبی ایجاد شده، جهت اجرای طرح از طریق تخصیص بخشی از محصولات میدان و یا عواید آن، بر پایه قیمت روز فروش محصول.

۴- پذیرش خطرات و ریسک عدم دستیابی به اهداف موردنظر قراردادی، غیراقتصادی بودن میدان و یا ناکافی بودن محصول میدان برای استهلاک تعهدات مالی ایجاد شده توسط طرف قرارداد.

۵- تعیین نرخ بازگشت سرمایه‌گذاری برای طرف قرارداد، متناسب با شرایط هر طرح و با رعایت ایجاد انگیزه برای به‌کارگیری روشهای بهینه در اکتشاف، توسعه و بهره‌برداری.

۶- تضمین برداشت صیانتی از مخازن نفت و گاز در طول دوره قرارداد.

۷- حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور.

۸- رعایت مقررات و ملاحظات زیست محیطی.

ج - به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می شود برای توسعه میدانهای نفت و گاز تا سقف تولید اضافی روزانه یک میلیون بشکه نفت خام و دویست و پنجاه میلیون مترمکعب گاز طبیعی، با اولویت میداین مشترک، پس از تصویب توجیه فنی و اقتصادی طرحها در شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اقدام نماید و بازپرداخت تعهدات ایجاد شده را در هر یک از طرحهای نفتی، صرفاً از محل تولیدات اضافی همان طرح و در مورد طرحهای گازی از محل تولیدات اضافی همان طرح (منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران) انجام دهد.

د - به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می شود به منظور جمع آوری گازهای همراه و تزریق گاز، نوسازی و بهینه سازی تأسیسات نفتی، تبدیل گاز طبیعی به فرآورده های مایع (LNG, GTL, DME, ...), تأسیسات پالایش و بهینه سازی مصرف سوخت شامل طرحهای توسعه گازرسانی، نسبت به اجرای طرحهای مربوطه پس از تصویب توجیه فنی - اقتصادی طرحها در شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور اقدام نماید و بازپرداخت تعهدات ایجاد شده را از محل تولیدات اضافی همان طرحها (منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران) انجام دهد.

ه - به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می شود به منظور شناسایی و اکتشاف هرچه بیشتر منابع نفت و گاز در سراسر کشور و نیز انتقال و به کارگیری فناوری های جدید در عملیات اکتشافی، پس از کسب مجوز موردی از وزارت نفت در کلیه مناطق کشور (به استثنای استانهای خوزستان، بوشهر و کهگیلویه و بویراحمد) که عملیات اکتشافی مربوط با ریسک پیمانکار انجام و منجر به کشف میدان قابل تولید تجاری می شود، در قالب ارقام مذکور در بند (ج) این ماده پس از تصویب شورای اقتصاد و مبادله موافقتنامه با

سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، مرحله توسعه را به دنبال مرحله اکتشاف و از طریق عقد قرارداد با همان پیمانکار آغاز نماید. هزینه‌های اکتشافی (مستقیم و غیرمستقیم) در قالب قراردادی که برای توسعه میدان منعقد می‌شود منظور و به همراه هزینه‌های توسعه از محل فروش محصولات تولیدی همان میدان (منابع داخلی شرکت ملی نفت ایران) بازپرداخت خواهد شد. مجوزهای اکتشاف صادره، دارای زمان محدود بوده که در هر مورد توسط وزارت نفت تعیین شده و یک بار نیز قابل تمدید می‌باشد.

در صورتی که در پایان مرحله اکتشاف، میدان تجاری در هیچ نقطه‌ای از منطقه کشف نشده باشد، قرارداد اکتشافی خاتمه خواهد یافت و طرف قرارداد حق مطالبه هیچ‌گونه وجهی را نخواهد داشت.

و - آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۶ -

الف - شورای بورس مکلف است اقدام‌های ذیل را در طول سالهای برنامه چهارم به عمل آورد:

۱ - گسترش جغرافیایی بورس از طریق راه‌کارهای مناسب از جمله راه‌اندازی تالارهای منطقه‌ای، ایجاد شبکه کارگزاری و پذیرش کارگزاران محلی.

۲ - ایجاد و گسترش بازارهای تخصصی (بورس کالا)

۳ - ایجاد بازارهای اوراق بهادار خارج از بورس

۴ - برقراری ارتباط با بورس‌های منطقه‌ای و جهانی به منظور مبادله اطلاعات و

پذیرش متقابل اوراق بهادار.

ب - شورای بورس موظف است نسبت به طراحی و راه‌اندازی شبکه ملی داد و ستد الکترونیک اوراق بهادار در چارچوب نظام جامع پرداخت و تدوین چارچوب تنظیمی و نظارتی و ساز و کار اجرایی آن اقدام نماید.

ج - بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و وزارت امور اقتصادی و دارایی موظفند، با طراحی و تدوین چارچوب تنظیمی و نظارتی و ساز و کار اجرایی لازم، امکان سرمایه‌گذاری خارجیان در بازار سرمایه کشور و بین‌المللی کردن بورس اوراق بهادار تهران را فراهم آورند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده به پیشنهاد وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳۷ -

الف - دولت مجاز است سهام شرکتهای بیمه تجاری را پس از اصلاح ساختار، براساس برنامه زمانبندی مشخص و طبق آیین‌نامه‌ای که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، به بخش خصوصی یا تعاونی واگذار نماید.

ب - مؤسسات بیمه خارجی می‌توانند در ایران شعبه و نمایندگی تأسیس نموده و در چارچوب «قانون تأسیس بیمه مرکزی ایران و بیمه‌گری مصوب سال ۱۳۵۰ و اصلاحیه‌های بعدی آن» و رعایت بند (۱) ماده (۹۸) آن فعالیت نمایند. مجوز تأسیس و فعالیت این شعب و نمایندگیها توسط بیمه مرکزی ایران پس از تصویب شورای عالی بیمه صادر خواهد شد.

دولت مکلف است، نظر به جایگاه محوری آب در توسعه کشور، منابع آب کشور را با نگرش مدیریت جامع و توأمان عرضه و تقاضا در کل چرخه آب با رویکرد توسعه پایدار در واحدهای طبیعی حوزه‌های آبریز با لحاظ نمودن ارزش اقتصادی آب، آگاه‌سازی عمومی و مشارکت مردم به گونه‌ای برنامه‌ریزی و مدیریت نماید که هدف‌های زیر تحقق یابد:

الف - محدودیت کمی و کیفی، توزیع مکانی و زمانی منابع آب، در تهیه طرحهای توسعه کالبدی و آمایش سرزمین، در محدوده حوزه‌های آبریز لحاظ گردد.

ب - در برنامه‌های توسعه استانی، محدوده‌های حوزه‌های آبریز به‌عنوان قلمرو مؤثر در برنامه‌ریزی توسعه اقتصادی و اجتماعی مورد توجه قرار گیرد.

ج - میزان استحصال از آبهای زیرزمینی در دشتهایی که دارای بیلان منفی هستند، از میزان فعلی تجاوز ننماید و با اقدام‌های سازه‌ای و غیرسازه‌ای، سفره‌های بحرانی بهبود یافته و به تعادل برسند.

د - سهم بهره‌برداری از منابع آب سطحی نسبت به تأمین آب زیرزمینی، افزایش یافته و حداقل نیاز محیط‌های طبیعی آبی به‌طور پایدار تأمین گردد.

هـ - با اصلاح ساختار مصرف آب و استقرار نظام بهره‌برداری مناسب و با استفاده از روش‌های نوین آبیاری و کم‌آباری، راندمان آبیاری و به تبع آن کارایی آب به ازای یک مترمکعب آب افزایش یافته و با اختصاص به محصولات با ارزش اقتصادی بالا و استفاده بهینه از آن، سهم مصارف آب در بخش کشاورزی کاهش یابد.

و - ارزش اقتصادی آب در هر یک از حوزه‌های آبریز، با لحاظ ارزش ذاتی و سرمایه‌گذاری، برای بهره‌برداری، حفاظت و بازیافت در برنامه‌های بخش‌های مصرف

منظور گردد.

ز - در جهت تمرکززدایی در برنامه ریزی، بهره برداری و حفاظت کمی و کیفی منابع آب، نقش مشارکت مردم و سازمانهای محلی در حوزه های آبریز تقویت شود.

ح - به منظور تسریع در اجرای طرحهای جدید استحصال، تنظیم، انتقال و استفاده حداکثر از آبهای رودخانه های مرزی و منابع آب مشترک، دولت موظف است علاوه بر اعتبارات فصل منابع آب، سالانه دو درصد (۲٪) از مجموع اعتبارات طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای بودجه عمومی را در لوایح بودجه سنواتی تحت برنامه مستقل منظور و در چارچوب موافقتنامه های متبادله بین سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و وزارت نیرو برای اجرای طرحهای مذکور به صورت صد درصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته، هزینه گردد.

ط - فروش آب به کشورهای همجوار، با رعایت منافع ملی و توجیه های فنی، اقتصادی و اجتماعی و زیست محیطی، براساس طرح جامع آب کشور به عمل آید.

ی - مدیریت پایش منابع آب، با تکمیل شبکه های اندازه گیری کمی و کیفی منابع و مصارف آب و ساماندهی اطلاعات پایه منابع آب، ارتقا یابد.

ک - فرهنگ صحیح و منطقی مصرف آب، از طریق تدوین الگوی مصرف بهینه آب، اصلاح تعرفه ها برای مشترکین پرمصرف، زمینه سازی برای نصب کنتورهای جداگانه برای کلیه واحدهای مسکونی و اجرای طرحهای مدیریت مصرف آب در شهرها و روستاهای کشور گسترش یابد.

ل - برای تداوم اجرای احکام تبصره (۷۶) قانون برنامه دوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و ماده (۱۰۶) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران و به منظور گسترش سرمایه گذاری

با اولویت در طرحهای شبکه‌های آبیاری، زهکشی و طرحهای کوچک تأمین آب که دارای توجیه فنی و اقتصادی هستند، منابع عمومی با منابع بانک کشاورزی و بهره‌برداران تلفیق می‌گردد. در آیین‌نامه اجرایی این بند که به تصویب هیأت وزیران می‌رسد، چگونگی تعیین عناوین و سهم حمایت دولت مشخص می‌گردد.

م - هماهنگی زمانی در تهیه و اجرای طرحهای مکمل تأمین آب نظیر شبکه‌های آبیاری و زهکشی در پایین دست و طرحهای آبخیزداری در بالادست سدهای مخزنی.
ن - برنامه‌ریزی و ساماندهی استفاده از آبهای شور و لب‌شور و غیرمتعارف و بازچرخانی پساب‌ها در چرخه مصرف.

س - تهیه و تدوین برنامه‌های اجرایی مدیریت خشکسالی و سیلاب.

ماده ۳۹ -

دولت موظف است برنامه توسعه بخش کشاورزی را مشتمل بر محورهای زیر با رویکرد توسعه پایدار، خودکفایی در تولید محصولات اساسی کشاورزی و تأمین امنیت و ایمنی غذایی، ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون تهیه و از سال اول برنامه چهارم به مرحله اجرا در آورد:

الف - نگرش سیستمی به منابع آب و خاک کشور و مدیریت حوزه‌های آبریز با تأکید بر اجرای عملیات آبخیزداری و توسعه باغات در اراضی شیب‌دار، جلوگیری از تغییر کاربری اراضی با مکانیزاسیون، یکپارچه‌سازی، تجهیز و نوسازی اراضی در ابعاد فنی و اقتصادی، گسترش زیربناهای کشاورزی نوین و مجتمع‌های دامپروری، پرورش طیور و آبزیان، ارتقای کمی و کیفی محصولات کشاورزی، مطابق با اقلام سبد مطلوب غذایی، ظرفیت‌سازی برای ذخیره‌سازی محصولات اساسی.

ب - اجرای سیاستهای حمایتی، در زمینه های بیمه محصولات کشاورزی و عوامل تولید، خرید تضمینی و هدفمند کردن یارانه ها در راستای افزایش تولید.

ج - استفاده مؤثر از عوامل سخت افزاری و نرم افزاری در فرآیند تولید، ایجاد انگیزه برای جذب نیروی کار متخصص از طریق تکمیل نظام جامع ترویج و آموزش بهره برداران با گرایش به استفاده از خدمات فنی بخش خصوصی، توسعه پژوهشهای کاربردی، بومی کردن تجربیات و ظرفیتهای جهانی با بهره گیری از فناوریهای نوین از قبیل فناوریهای زیستی.

د - تلفیق بودجه عمومی (به صورت وجوه اداره شده) با منابع نظام بانکی و منابع حاصل از مشارکت تولیدکنندگان، به منظور پرداخت تسهیلات به سرمایه گذاران بخش کشاورزی و صنایع تبدیلی و تکمیلی، افزایش سرمایه شرکت مادر تخصصی صندوق حمایت از توسعه سرمایه گذاری در بخش کشاورزی سالانه به میزان سرمایه اولیه شرکت، تأمین بخشی از سود و کارمزد تسهیلات بانکی از بودجه عمومی.

ه - جبران بدهی دولت، بابت بخشودگی اصل، سود و کارمزد تسهیلات خسارت دیدگان ناشی از خشکسالی که به موجب قانون طی سالهای ۱۳۸۳ - ۱۳۷۹ بخشوده شده اند از محل بازپرداخت اقساط تسهیلات از بودجه عمومی و سایر منابع.

و - برقراری حمایتهای لازم از ظرفیتهای و قطبهای تولید ویژه صادرات، بازاریابی بین المللی و تقویت بورس محصولات کشاورزی و ایجاد تسهیلات خاص (اداری، مالی، بانکی، بیمه ای، گمرکی و قضایی)، برای محصولات صادراتی کشاورزی.

ز - ایجاد صندوق تثبیت درآمد کشاورزان، با مشارکت درآمدی دولت و کشاورزان، جهت اجرای سیاستهای حمایتی درآمدی کشاورزان، به نحوی که ریسک حاصل از تغییر قیمتها و عملکرد تولید را به منظور تثبیت درآمد کشاورزان کاهش دهد. اساسنامه صندوق

یاد شده به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ح - حمایت از تولید محصولات اساسی کشاورزی که فهرست آن توسط هیأت وزیران تعیین می‌شود، به نحوی که سبب افزایش تولید و ارتقای کیفیت و رقابت پذیری این محصولات شود.

ماده ۴۰ -

دولت موظف است به منظور ارتقای شاخصهای توسعه روستایی، برنامه توسعه روستایی را با محورهای ذیل تهیه و در مناطق روستایی و عشایری در چارچوب آمایش سرزمین و طرحهای توسعه و عمران به مرحله اجرا درآورد:

الف - سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، راهبری و نظارت در امور توسعه روستایی زیرنظر رئیس جمهور.

ب - بهبود رویه‌های مدیریت روستا در تعامل با مجموع نظام اداری کشور.

ج - توسعه پایدار و موزون روستا و هماهنگی با توسعه کشور، از طریق حمایت از بسط و گسترش فعالیتهای کشاورزی، صنعتی، خدماتی و ساماندهی اقتصادی و اجتماعی فضاهای روستایی.

د - افزایش درآمد روستا، با لحاظ نمودن ارتقای بهره‌وری عوامل تولید کشاورزی و گسترش فرصتهای شغلی جدید و جانبی.

ه - توسعه زیربنایها و خدمات پایه لازم، به‌ویژه حمایت از سرمایه‌گذاری در راه روستایی.

و - نوسازی و بازسازی کالبد روستاها، طرحهای هادی روستایی و بهسازی مسکن روستایی و حمایت از بهبود کیفیت ساختمانهای روستایی.

ز - حمایت از توسعه صنایع روستایی و صنایع تبدیلی و تکمیلی کشاورزی.
ح - تأمین آب شرب سالم بهداشتی با اولویت مجتمعه‌های آبرسانی روستایی.
ط - ایجاد تأسیسات جمع‌آوری و دفع بهداشتی فاضلاب در روستاهایی که موجب بحران زیست محیطی می‌شوند.

ی - ساماندهی اسکان عشایر از نظر اقتصادی، معیشتی و اشتغال با حفظ توانمندی‌های تولید مسکن، ایجاد امکانات زیربنایی و خدمات رسانی، به میزان حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) از جمعیت عشایر.

ک - بکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در روستا و ارائه خدمات متنوع با هدف ارتقای مهارت روستائیان، تمهید فرصت‌های شغلی و گسترش نظام اطلاعات بازار محصولات.

مواد ۴۱ الی ۴۶ -

مواد (۱۰۸)، (۱۲۱) الی (۱۲۴) و (۱۳۴) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن» برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸ - ۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

ماده ۴۷ -

دولت موظف است به منظور توسعه صنعتی و دستیابی به رشد شتابان اقتصادی، با تأکید بر صنعت رقابت‌پذیر با استفاده از مطالعات استراتژی توسعه صنعتی سند ملی توسعه صنعتی کشور را با رعایت ضوابط زیست محیطی و با محورهای ذیل تنظیم و طی برنامه چهارم به اجرا درآورد:

الف - تقویت شرکتهای صادر تخصصی توسعه‌ای، در جهت توسعه بخش غیردولتی.

ب - طراحی و اصلاح ساختار ستاد بخش صنعت، به نحوی که امکان انجام فعالیت‌های توسعه‌ای در چارچوب برنامه محقق گردد.

ج - گسترش و ایجاد زیرساخت‌های لازم، به منظور ارتقای کیفیت، نوآوری، جذب و توسعه فناوری.

د - تأکید ویژه بر حوزه‌هایی که توانایی توسعه‌ای بالا را دارا می‌باشند، نظیر صنایع نوین، صنایع مبتنی بر مزیت‌های طبیعی و انرژی.

هـ - طراحی و ایجاد و گسترش ساز و کارهای حمایتی و تشویقی صادرات صنعتی، در چارچوب سیاست‌های بازرگانی کشور.

و - اصلاح و تقویت نهادهای پشتیبانی‌کننده صنایع کوچک و متوسط، با اولویت بخش‌های خصوصی و تعاونی.

ز - حمایت از توسعه کارآفرینی و بنگاه‌های کوچک و متوسط.

ح - بهبود مدیریت بنگاه‌های صنعتی.

ط - بهبود و گسترش سیستم‌های اطلاع‌رسانی به منظور دسترسی سرمایه‌گذاران و کارآفرینان به اطلاعات مورد نیاز.

ی - ارتقای زنجیره ارزش، از طریق تأکید بر افزایش بهره‌وری کل و یکپارگی فناوری‌های نوین.

ک - همگرایی فعالیت‌های پسین و پیشین زنجیره تولید نظیر تحقیق و توسعه، طراحی و مهندسی بازاریابی و فروش.

ل - اصلاح محیط حقوقی توسعه صنعت کشور، با ارائه لوایح قانونی.

م - تجهیز منابع مالی لازم برای توسعه صنعتی، با بکارگیری ابزارهای نوین مالی و تقویت بانکهای تخصصی و توسعه‌ای.

ن - تعامل با شرکتهای جهانی به منظور راه‌یابی به بازارهای بین‌المللی.

ماده ۴۸ -

دولت موظف است به منظور توسعه بخش معدن، به عنوان حلقه پیشین بخش وسیعی از صنایع کشور و افزایش سهم معدن در تولید ناخالص داخلی، برنامه ملی توسعه بخش معدن کشور را با تأکید بر محورهای ذیل تنظیم و طی برنامه چهارم به اجرا درآورد:

الف - تهیه و تدوین استراتژی توسعه بخش معدن، طی سال اول برنامه چهارم.

ب - ایجاد تسهیلات لازم برای استفاده گسترده از علوم و فناوریهای نوین در کلیه زمینه‌های معدنی از قبیل: اکتشاف، استخراج و فرآوری مواد معدنی و صنایع معدنی.

ج - تدوین ضوابط، معیارها و استانداردهای داخلی در اکتشاف و فعالیتهای معدنی و فرآوری مواد معدنی، متناسب با استانداردهای بین‌المللی و رعایت ضوابط زیست محیطی.

د - ساماندهی و حمایت از شرکتهای مشاوره‌ای و پیمانکاری داخلی و استفاده از شرکتهای معتبر بین‌المللی به منظور توسعه در امور اکتشافی و معدنی.

ه - توجه خاص به امر اکتشافات و شناخت سرزمین و توسعه و تکمیل نقشه‌های پایه علوم زمین (زمین‌شناسی، ژئوفیزیک و...)، به منظور استفاده در بررسیهای عمرانی و توسعه‌ای و تعیین توان ذخایر معدنی کشور، با عنایت به وظیفه حاکمیتی دولت.

و - توسعه و گسترش پایگاه داده‌های علوم زمین به عنوان زیرساخت مهم توسعه، با هدف شناخت وضع موجود، اطلاع‌رسانی و جلب و جذب سرمایه‌گذاری بخشهای

خصوصی و تعادل در بخش معدن.

ز - انجام اصلاحات ساختاری و تدوین قوانین مناسب، برای بسترسازی سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و تعاونی داخلی و خارجی در معدن.

ح - پوشش بخشی از خطرپذیری سرمایه‌گذارهای بخش خصوصی توسط دولت از طریق نهادهای ذی‌ربط (از جمله صندوق بیمه سرمایه‌گذاری فعالیت‌های معدنی)، در زمینه اکتشاف و بهره‌برداری از معادن.

ط - افزایش ظرفیتهای اقتصادی و اجتماعی استانها، به ویژه مناطق کمتر توسعه‌یافته، با تکیه بر منابع معدنی به صورت شناسایی، اکتشاف و بهره‌برداری از آنها.

ی - تأمین زیربنای لازم در مناطق معدنی و معادن بزرگ توسط دولت.

ک - کمک به توسعه معادن فلزی و غیرفلزی در جهت افزایش تولید صنایع انرژی‌بر

صادرات‌گرا.

ماده ۴۹ -

الف - دولت موظف است با سیاست‌گذاری لازم زمینه تولیدات صنعت خودرویی سواری را مطابق با میزان مصرف سوخت در حد استاندارد جهانی و عرضه آن با قیمت رقابتی فراهم نماید و سیاستهای تشویقی و ساز و کار قیمت عرضه گاز طبیعی و سونوختهای جایگزین را به گونه‌ای طراحی و به اجرا در آورد که منتهی به ایجاد تقاضای حداقل سی درصد (۳۰٪) از کل خودروهای تولیدی به صورت دوگانه‌سوز گردد.

ب - وزارت نفت موظف است در شهرهای کشور به ویژه شهرهای بزرگ با هماهنگی شهرداریها و حمایت از بخش خصوصی به تدریج جایگاههای تزریق گاز (CNG) را احداث و به بهره‌برداری برساند.

ج - قیمت گاز طبیعی فشرده (CNG) حداکثر معادل پنجاه درصد (۵۰٪) قیمت بنزین (با ارزش حرارتی معادل)، خواهد بود.

ماده ۵۰ -

به شرکتهای مادر تخصصی اجازه داده می شود، نسبت به تأمین تسهیلات اعتباری (پرداخت اصل وام و یا مابه التفاوت نرخ سود پس از کسر مالیات)، به منظور اعطای کمکهای مالی و فناوری برای ارتقای سطح طراحی، مهندسی، ساخت تجهیزات، نمونه سازی ماشین آلات، مطالعات و عملیات اکتشافی معدنی و بهینه سازی مصرف انرژی و آب به طرحهای مورد تأیید مجمع عمومی شرکت و سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور، از محل منابع داخلی در قالب وجوه اداره شده نزد بانکها، اقدام نمایند. میزان وجوه اداره شده مذکور، شامل اعتبار مربوط به پرداخت مابه التفاوت نرخ سود، در بودجه سالانه شرکتهای مذکور تعیین می گردد.

ماده ۵۱ -

به منظور هم افزایی در فعالیتهای اقتصادی، با تأکید بر مزایای نسبی و رقابتی به ویژه در صنایع نفت، گاز و پتروشیمی و صنایع و خدمات مهندسی پشتیبان آنها، صنایع انرژی بر و زنجیره پائین دستی آنها، در چارچوب موازین طرح ملی آمایش سرزمین در طول سالهای برنامه چهارم، اقدامهای ذیل اجرا می شود:

الف - هر ساله سی و پنج درصد (۳۵٪) بهره مالکانه گاز طبیعی، با درج در طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای قانون بودجه، منحصرأ به مصرف اجرای طرحهای زیربنایی و آماده سازی سواحل و جزایر ایرانی خلیج فارس و حوزه نفوذ مستقیم آنها

خواهد رسید. این طرحها به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

همچنین به شرکت ملی نفت ایران اجازه داده می‌شود به اتکای منابع مندرج در این بند و تضمین دولت برای اجرای طرحهای موضوع این ماده ایجاد تعهد کند. دولت موظف است سالانه بازپرداخت تعهدات مذکور در این بند را در لویاح بودجه سالانه منظور نماید.

ب - به منظور جذب منابع و سرمایه‌های خارجی و توسعه شتابان سواحل و جزایر ایرانی خلیج فارس، اجازه داده می‌شود در مناطق ویژه بندر امام، پارس و بندرعباس و دیگر مناطق ویژه‌ای که پس از این با تصویب هیأت وزیران در محدوده فوق ایجاد خواهد شد، قوانین و مقررات مربوط به مناطق آزاد در زمینه‌های تأسیس و فعالیت بانکها، بیمه‌ها و شرکتهای خارجی، روابط کار و نحوه صدور روادید اجرا گردد.

تبصره - اعمال مقررات روابط کار، توسط وزارت کار و امور اجتماعی صورت خواهد پذیرفت.

ماده ۵۲ -

به دولت اجازه داده می‌شود جهت رشد اقتصادی، ارتقای فناوری، ارتقای کیفیت تولیدات، افزایش فرصتهای شغلی و افزایش صادرات در قلمرو فعالیتهای تولیدی اعم از صنعتی، معدنی، کشاورزی، زیربنایی، خدمات و فناوری اطلاعات و در اجرای «قانون تشویق و حمایت سرمایه‌گذاری خارجی مصوب ۱۳۸۰/۱۲/۱۹»، به منظور جلب سرمایه‌گذاری خارجی در طرحهایی از قبیل: تولید، انتقال و توزیع برق، ساخت پالایشگاهها و صنایع نفت و پتروشیمی، آب و فاضلاب، راه و راه‌آهن، بندر و فرودگاه، تأمین ناوگان هوایی، دریایی، جاده‌ای، ریلی، تأسیسات و تجهیزات حمل و نقل و

طرحهای مخابراتی و توسعه مسکن و حمل و نقل درون شهری، صنایع غذایی و دارویی، توسط سرمایه‌گذار داخلی و خارجی زمینه‌های لازم را با اولویت سرمایه‌گذار ایرانی، فراهم نماید.

پرداخت تعهدات قراردادی شرکتهای دولتی ایرانی طرف قرارداد (برای کالاها و خدماتی که الزاماً می‌بایست توسط دولت خریداری شود) پس از تصویب شورای اقتصاد، از محل وجوه و منابع متعلق به آنان اقدام و پرداخت از محل آن وجوه و منابع را تعهد کند. این تعهد پرداخت ناپستی از محل وجوه و منابع عمومی باشد.

ماده ۵۳ -

الف - سیاستگذاری و برنامه‌ریزی کلان، در امور مربوط به اکتشاف، استخراج و تولید نفت و گاز، پالایش، انتقال و توزیع مواد نفتی و گاز طبیعی، تولید، انتقال و توزیع برق با دولت است.

دولت می‌تواند انجام فعالیت مربوط به بهره‌برداری از میادین نفت و گاز، پالایش، پخش و حمل و نقل مواد نفتی و گازی و همچنین تولید و توزیع برق را به نحوی که موجب انحصار در بخش غیردولتی نشود و استمرار ارائه خدمات تضمین گردد، به اشخاص حقیقی و حقوقی داخلی واگذار نماید.

ب - دولت مکلف است به منظور ترغیب سایر مؤسسات داخلی به تولید هرچه بیشتر نیروی برق از نیروگاههای خارج از مدیریت و نظارت وزارت نیرو، شرایط و قیمت‌های تضمینی خرید برق را تعیین و اعلام کند.

ج - به وزارت نیرو اجازه داده می‌شود بخشی از تأسیسات و دارایی‌های شرکتهای برق منطقه‌ای در ولتاژ توزیع را به شرکتهای توزیع نیروی برق واگذار کند.

ماده ۵۴ -

به دولت اجازه داده می شود به منظور ایجاد انگیزه برای سرمایه گذاری و اشتغال در سطح کشور، به ویژه در مناطق کمتر توسعه یافته، در قالب لوایح بودجه سنواتی و از طریق وجوه اداره شده، تسهیلات متناسب با سهم متقاضیان سرمایه گذاری در طرحهای اشتغالزا و نیز قسمتی از سود و کارمزد تسهیلات مذکور را تأمین کند.

ماده ۵۵ -

دولت موظف است به منظور تحریک بخشی به اقتصاد، بهره برداری مناسب از موقعیت سرزمینی کشور، بهره برداری بهینه از منابع و دستیابی به منابع مجازی برای تحقق رشد سریع و توسعه پایدار، براساس «برنامه توسعه حمل و نقل» که با رویکردهای زیر تهیه می شود و به تصویب هیأت وزیران می رسد، نوسازی ناوگان حمل و نقل، توسعه بنادر تجاری، فرودگاهها، شبکه راه آهن، شبکه آزادراهها، بزرگراهها و راههای شریانی اصلی را، به ویژه در کریدور شمال - جنوب و کریدور شرق - غرب، به گونه ای تکمیل کند که تا پایان برنامه چهارم ضمن افزایش ایمنی عبور و مرور، انتقال آسان و سریع بار و مسافر را از طریق بخشهای دولتی و خصوصی برآورده کند:

- الف - یکپارچه سازی سازمان مدیریت فرودگاهها، بنادر و پایانه های مرزی زمینی.
- ب - رفع موانع ترانزیت کالا و مسافر و ایجاد هماهنگی بین دستگاههای مربوط.
- ج - تدوین استانداردهای حمل و نقل و انطباق آن با استانداردهای جهانی.
- د - فراهم سازی امکان دسترسی بخش غیردولتی، به شبکه ریلی کشور.
- ه - ایجاد زمینه رویکرد رقابتی، در حوزه حمل و نقل و جذب سرمایه های داخلی.

و خارجی.

و - ایجاد تسهیلات لازم برای استفاده گسترده از فناوریهای نوین در عرصه خدمات

حمل و نقل.

ز - فراهم سازی ساز و کار مورد نیاز برای افزایش ایمنی در حمل و نقل از طریق تشکیل «کمیته ملی ایمنی حمل و نقل»، اصلاح قوانین و مقررات و بازنگری و تغییر روشهای کنترل و نظارت بر حمل و نقل و تشکیل یگان حفاظت هواپیمایی کشوری از طریق تجمع وظایف مربوط به نهادهای نظامی، انتظامی و حفاظتی زیر نظر رئیس سازمان هواپیمایی کشوری.

ح - توسعه حمل و نقل ریلی به عنوان حمل و نقل سبز، همساز با محیط زیست و در جهت بهینه سازی مصرف سوخت و افزایش ایمنی.

ط - تغییر عنوان سازمان هواپیمایی کشوری به سازمان هوانوردی کشوری و عنوان شورای عالی هواپیمایی کشوری به شورای عالی هوانوردی کشوری.

ی - استقرار مدیریت ریسک در برخورد با بلایای جوی و کاهش اثرات مخرب آن از طریق تهیه طرح مدیریت جامع ریسک.

ک - سازماندهی و مدیریت شبکه پایگاههای اطلاعاتی قابل اعتماد هواشناسی و اقلیمی در کشور از طریق تجهیز شبکه های ارتباطی و به کارگیری فناوری جدید در امر تبادل اطلاعات و داده ها در سطح ملی و بین المللی.

ل - تسهیل رقابت و لغو انحصارات در کلیه شقوق حمل و نقلی و ایجاد نهاد قانونی حافظ رقابت و محور قرار دادن بخش خصوصی داخلی و خارجی در سرمایه گذاری در بخش و توسعه و گسترش پایگاههای اطلاع رسانی.

م - توسعه زیربنای حمل و نقل به منظور برقراری تعادل و تناسب بین تقاضای

حمل و نقل و ظرفیت زیربناها.

ن - تقویت ظرفیتهای فنی و مهندسی از طریق تدوین نظامهای حمایتی.

س - اجازه پرواز به هواپیماهای خارجی با مشارکت در علامت پروازی شرکتهای هواپیمایی ایرانی و یا به طور مستقیم به منظور پیاده و سوار کردن مسافر و بار در فرودگاههای کشور و صدور مجوز بهره‌برداری از هواپیماهای اختصاصی توسط سازمان هواپیمایی کشوری.

ع - فراهم‌سازی زمینه‌های لازم جهت ایجاد مجتمع‌های خدمات رفاهی در جاده‌های کشور از طریق اعطای کمکهای بلاعوض و واگذاری اراضی منابع طبیعی به صورت رایگان توسط وزارت جهاد کشاورزی.

مواد ۵۶ الی ۶۱ -

مواد (۱۲۷) الی (۱۳۲) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن» برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸ - ۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

ماده ۶۲ -

دولت موظف است به منظور هویت بخشی به سیمای شهر و روستا، بازآفرینی و روزآمدسازی معماری ایرانی - اسلامی، رعایت معیارهای پیشرفته برای ایمنی بنا و استحکام ساخت و سازها و دستیابی به توسعه پایدار و مرزون شهرها و روستاها و بهبود محیط زندگی، اقدامهای ذیل را در جهت سیاستگذاری، برنامه‌ریزی کلان و راهبردی و نظارت در بخشهای عمران شهری و روستایی، مسکن و احیای بافت فرسوده شهری به

عمل آورد:

الف - در راستای هویت بخشی به سیما و کالبد شهرها، حفظ و گسترش فرهنگ معماری و شهرسازی ایرانی - اسلامی (بومی)، ایمن سازی شهرها و روستاها و ارتقای کیفیت ساخت و ساز و ارائه خدمات شهری از طریق:

۱ - تهیه و تدوین قانون جامع شهرسازی و معماری کشور، براساس ترویج و صیانت از فرهنگ معماری ایرانی - اسلامی در معماری شهرها، تا پایان سال اول برنامه چهارم.

۲ - اعمال معیارها و مقررات طراحی، اجرا و نظارت بر طرحهای شهرسازی و ساختمان سازی.

۳ - مناسب سازی کالبد شهرها و روستاها و اماکن عمومی، برای جانبازان و معلولین جسمی - حرکتی.

۴ - بهبود وضعیت عبور و مرور و حمل و نقل درون شهری به ویژه در کلان شهرها.

۵ - جلوگیری از تخریب بافتها، ساختمانها و نماهای با ارزش شهری و روستایی.

۶ - زمینه سازی تحقق برنامه ایمن سازی و مقاوم سازی شهرها و روستاهای کشور، در مقابل سوانح غیرمترقبه.

۷ - تدوین و ترویج مقررات ملی ساختمان و طراحی ساز و کار متناسب برای اجرای آن.

۸ - گسترش فرهنگ بیمه سوانح و انواع بیمه های مسکن و انبوه سازی.

۹ - حمایت از طرحهای بهینه سازی مصرف انرژی در ساختمان و مسکن.

۱۰ - استاندارد کردن کلیه اقلام مصالح و روشهای ساختمانی، تا پایان برنامه چهارم

و حمایت از تولیدکنندگان آنها.

- ۱۱ - تأمین منابع مالی پایدار برای اداره شهرها توسط شهروندان.
 - ۱۲ - خصوصی سازی ارائه خدمات شهری، از قبیل حمل و نقل و جمع آوری و دفع مواد زائد شهری.
 - ۱۳ - حمایت از احداث و تکمیل تصفیه خانه ها، تجهیزات و خطوط اصلی سامانه های دفع فاضلاب و آب شهری و روستایی.
 - ۱۴ - حمایت از احداث فضاهای فرهنگی و ورزشی و فضای سبز.
 - ۱۵ - تهیه و تصویب برنامه ایمن سازی و مقاوم سازی ساختمانها و تأسیسات مراکز دولتی و عمومی شهرها و روستاها.
 - ۱۶ - تهیه و اجرای طرحهای هادی شهری و روستایی، با مشارکت مردم.
 - ۱۷ - تدوین لایحه جامع مدیریت شهری.
 - ۱۸ - بازنگری در «قانون تملک مجتمع های مسکونی (آپارتمانها) مصوب ۱۳۴۳/۱۲/۱۶ و اصلاحات بعدی»، با توجه به تغییر روش سرمایه گذاری و گسترش مجتمع های مسکونی در ساختار کنونی شهرها.
 - ۱۹ - گسترش مطالعات و تدوین ضوابط شهرهای الکترونیکی و استفاده از فناوریهای نوین در اداره امور شهرها.
- ب - وزارت مسکن و شهرسازی مکلف است با توجه به اثرات متقابل بخش مسکن و اقتصاد ملی و نقش تعادل بخش آن در ارتقای کیفیت زندگی و کاهش نابرابریها، طرح جامع مسکن را حداکثر در سال اول اجرای برنامه چهارم، تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند. این طرح مشتمل بر محورهای زیر با رویکرد توسعه پایدار، عدالت اجتماعی و توانمندسازی اقشار کم درآمد خواهد بود.
- ۱ - گسترش حوزه فعالیت و تسهیل فرایند دستیابی به منابع و امکانات تولید

مسکن، برای تعاونیهای مسکن و سازمانهای خیریه و غیردولتی فعال در بخش مسکن و کمک به یکپارچگی آنها.

۲ - تشکیل صندوق ملی اعتبار مسکن شهری و روستایی، برای نظارت و تضمین صندوقهای محلی نزد بانکها از طریق بانک مسکن.

۳ - گسترش بازار سرمایه مسکن و اتخاذ تدابیر لازم برای تأمین سرمایه در بخش، به گونه‌ای پایدار و انعطاف‌پذیر.

۴ - مدیریت یکپارچه و منسجم زمین برای تأمین مسکن و توسعه شهر و روستا در چارچوب طرحهای توسعه و عمران.

۵ - توسعه بازار اولیه و تشکیل بازار ثانویه رهن، براساس ضوابط شورای بورس، تا پایان سال اول برنامه چهارم.

۶ - رعایت ارزشهای فرهنگی و حفظ حرمت و منزلت خانواده در معماری مسکن.

۷ - افزایش سهم انبوه‌سازی و کوچک‌سازی یا هدف صنعتی شدن، تولید حرفه‌ای مسکن، الزامی کردن استانداردهای ساخت.

ج - دولت موظف است در اجرای اصل (۳۱) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، اقدامهای ذیل را به انجام برساند:

۱ - حمایت از بخشهای خصوصی، تعاونی و عمومی، در احداث و عرضه واحدهای مسکونی استیجاری.

۲ - حمایت از ایجاد و بهره‌گیری از مشارکت تشکلهای، انجمنها و گروههای خیر مسکن‌ساز.

۳ - تجمیع، شفاف‌سازی و هدفمند نمودن یارانه‌های پراکنده و پنهان در بخش مسکن و همچنین بررسی اثرات سیاستهای یارانه‌ای اتخاذ شده در سایر بخشهای

اقتصادی، بر این بخش.

۴ - تشویق و ترغیب سرمایه‌گذاری خارجی در بخش مسکن.

۵ - دادن یارانه کارمزد تسهیلات مسکن به سازندگان واحدهای مسکونی ارزان قیمت، در چارچوب ضوابط و استانداردهای مصوب در شهرهای کوچک و متوسط و کلیه روستاهای کشور.

۶ - بهسازی مسکن روستایی، با اولویت دادن به مناطق آسیب پذیر از سوانح طبیعی، بهسازی بافت، ایمن سازی و نوسازی واحدهای مسکونی متناسب با ویژگیهای بومی.

۷ - تدوین برنامه اقدامهای عملی - حمایتی تأمین مسکن گروههای هدف: «کم درآمد، جوانان، بازنشستگان، کارگران، کارمندان و زنان سرپرست خانوار».

۸ - پلکانی کردن بازپرداخت اقساط تسهیلات بانکی، در بخش مسکن.

۹ - دادن کمکهای اعتباری و فنی، برای بهسازی و نوسازی مسکن روستایی و حمایت از ایجاد کارگاههای تولید مصالح ساختمانی و عرضه کنندگان خدمات فنی.

د - احیای بافتهای فرسوده و نامناسب شهری و استفاده مطلوب از ظرفیتهای بالقوه شهری، تعریف و تعیین مناطق ویژه تاریخی، فرهنگی، فرسوده و حاشیه‌ای و اجیاء و نوسازی و توانمندسازی با اولویت شهرهای بالای دویست هزار نفر جمعیت و توسعه درون‌زا.

ه - به وزارت مسکن و شهرسازی اجازه داده می‌شود به منظور اجرای طرح تأمین مسکن کارکنان دولت، در اجرای «قانون تشویق عرضه و احداث واحدهای مسکونی استیجاری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴»، واگذاری معوض نصاب مالکانه و اجرای سایر طرحهای عمرانی املاک مناسب مورد نیاز را در بافتهای فرسوده و نامناسب شهری، به قیمت عادلانه روز و یا به طریق توافقی، خریداری نماید.

و - به وزارت مسکن و شهرسازی اجازه داده می شود به منظور تأمین بخشی از اعتبارات مورد نیاز اجرای «قانون تشویق عرضه و احداث واحدهای مسکونی استیجاری مصوب ۱۳۷۷/۳/۲۴»، زمینهای شهری در تملک خویش را به قیمت روز و به صورت مزایده یا با قیمت توافقی که از قیمت کارشناسی روز کمتر نخواهد بود، به فروش رساند.

ماده ۶۳ -

دولت موظف است به منظور افزایش کارآمدی و اثربخشی طرحها و پروژههای سرمایه گذاری با رویکرد نتیجه گرا و دستیابی به سیستم کنترل کیفی، متناسب با شرایط اقتصادی و اجتماعی و اقلیمی کشور، تا پایان سال اول برنامه چهارم نسبت به تدوین نظام فنی و اجرایی کشور و اجرای آن در تمامی دستگاههای موضوع ماده (۲۴۷) این قانون به شرح ذیل اقدام نماید:

الف - نظام کنترل هزینه، کیفیت و زمان را در تمامی مراحل طراحی، اجرا و بهره برداری پروژهها و طرحها و بهره مندی از روشهای نوین، نظیر طرح و ساخت، با ارائه برنامه مشخص، ایجاد و مستقر کند.

ب - با هدف افزایش ایمنی بناها و استحکام ساخت و سازها، نسبت به ترویج فرهنگ بهسازی و تدوین ضوابط، مقررات و بخشنامه های مورد نیاز با رویکرد تشویقی و بازدارنده و به کارگیری مصالح و روشهای ساخت نوین، اقدام نماید.

ج - ساز و کارهای لازم به منظور استقرار نظام مدیریت کیفیت و مهندسی ارزش، در پروژه های تملک داری های سرمایه ای، از سال اول برنامه چهارم، فراهم نماید.

د - ساز و کار ارزیابی پروژه های پیشنهادی پس از حصول اطمینان از تأمین اعتبار، با رویکرد توجیه فنی، اقتصادی و زیست محیطی را، به منظور جلوگیری از اجرای پروژه های

فاقد توجه، از ابتدای برنامه چهارم ایجاد نماید.

ه - سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تا پایان سال اول برنامه چهارم، با بهره گیری از همکاری دستگاههای اجرایی کشور و مشارکت انجمنهای صنفی تخصصی، نسبت به تدوین ضوابط و مقررات مورد نیاز، متناسب با حجم سرمایه گذاری و کیفیت طرحها و پروژه های سرمایه گذاری، اقدام و به تصویب هیأت وزیران می رساند.

و - ضوابط و مقررات مذکور در بند (د) این ماده، طی برنامه زمان بندی مشخص، تا پایان برنامه چهارم، حداقل در چهل درصد (۴۰٪) از پروژه ها و طرحهای جدید به اجرا درآید.

ماده ۶۴ -

اعتبارات طرحهای تملک دارایی های سرمایه ای، که براساس گزارشهای توجه فنی، اقتصادی و زیست محیطی و همچنین مطالعات مهندسی مشاور و طبق ساز و کار ماده (۲۶) این قانون به تصویب رسیده است، برای یک بار و به قیمت ثابت سالی که طرح مورد نظر در برنامه چهارم، برای اولین بار در لایحه بودجه سالانه منظور می گردد، به تفکیک برآورد آن سال و سالهای بعد (تا پایان سال خاتمه برنامه چهارم)، به تصویب مجلس شورای اسلامی می رسد.

موافقتنامه های طرحهای مذکور مشتمل بر اهداف طرح، شرح عملیات اجرایی، اعتبارات مصوب، پیشرفت فیزیکی و مشخصات فنی، برای یک بار در طول برنامه چهارم، مبادله و ابلاغ می گردند. این موافقتنامه ها برای دوران برنامه معتبر و ملاک عمل خواهند بود.

سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است اعتبارات مورد نیاز سالهای

باقیمانده برنامه چهارم را با اعمال تغییر نرخهای ابلاغی خود، محاسبه نموده و بر حسب برنامه - دستگاه، در لوایح بودجه سالانه کل کشور منظور نماید.

تخصیص اعتبارات طرحهای مزبور، بر مبنای اعتبار ابلاغی سالانه، صورت خواهد پذیرفت.

ماده ۶۵ -

به منظور ایجاد رقابت و برقراری شرایط برابر بین بخشهای دولتی، عمومی و خصوصی، واگذاری کار و معاملات دولتی، با رعایت «قانون حداکثر استفاده از توان فنی و مهندسی، تولیدی، صنعتی و اجرایی کشور در اجرای پروژه‌ها و ایجاد تسهیلات به منظور صدور خدمات مصوب ۱۳۷۵/۱۲/۱۲» صرفاً به صورت مناقصه صورت می‌پذیرد. مگر در مواردی که طبق ماده (۸۳) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» به صرفه و صلاح دولت نبوده و از طریق ترک تشریفات برگزار می‌شود.

در طول سالهای برنامه چهارم، بندهای (۱)، و (۲) ماده (۷۹) «قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱» به حالت تعلیق در می‌آید.

فصل دوم - تعامل فعال با اقتصاد جهانی

ماده ۶۶ -

دولت مکلف است برای روان‌سازی جریان تجارت، افزایش سهم کثیر در تجارت بین‌الملل و توسعه صادرات کالاها و خدمات غیرنفتی، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف - فراهم کردن تسهیلات و مشوقهای لازم برای ایجاد و تقویت شرکت‌های

توانمند و بزرگ صادراتی غیردولتی.

ب - برقراری تعرفه‌های ترجیحی با کشورهای بازار هدف صادراتی و همچنین فراهم کردن بستر مناسب برای الحاق به سازمان تجارت جهانی.

ج - فراهم کردن امکانات و زیرساختهای لازم برای ایجاد بازارهای مجازی از طریق شبکه جهانی اطلاع رسانی، جهت بهره‌گیری از سرعت، گسترش بازار، شفافیت، فراگیری و جامعیت اطلاعات.

د - فراهم کردن بسترهای لازم برای ایجاد نقاط تجاری و پایانه‌های صادراتی با اولویت در مبادی گمرکی.

هـ - تکمیل مبانی قانونی و تجهیز مبادی و مجاری پیشرفته برای ترانزیت و عبور مطمئن، آزاد و سریع کلیه کالاها و خدمات با نرخ رقابتی، همراه با تجمیع کلیه حقوق دریافتی و عوارض متناسب و واریز منابع حاصل به حساب درآمد عمومی.

و - هدفمند کردن حمایت‌های مستقیم صادراتی، شامل جایزه و یارانه صادراتی برای صدور کالاها و خدمات و اعطای اعتبار صادراتی در حوزه‌های دارای مزیت نسبی و همچنین حمایت غیرمستقیم و تهیه و اجرای طرح‌های پشتیبان، در جهت رشد تولید، صادرات و ارتقای رقابت‌پذیری.

ز - اعمال مشوق‌های لازم و گسترش پوشش بیمه‌ای برای صادرات کالا و خدمات به ویژه خدمات فنی و مهندسی و اعطای اعتبارات صادراتی به کشورهای هدف.

ح - استرداد حقوق ورودی مواد اولیه و کالای واسطه‌ای مورد استفاده در تولید کالاهای صادراتی، پس از صدور محصولات تولیدی، براساس آیین‌نامه‌ای که به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های بازرگانی، امور اقتصادی و دارایی، صنایع و معادن و جهاد کشاورزی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ط - معافیت کالا و خدمات صادراتی از پرداخت هرگونه عوارض و مالیات اعم از ملی و منطقه‌ای.

تبصره - در موارد خاص، برای مواد اولیه صادراتی، با تشخیص شورای عالی صادرات، عوارض یا مابه‌الثناوت وضع می‌گردد.

ی - معافیت صادرات کالا و خدمات از اخذ هرگونه مجوز، به استثنای استانداردهای اجباری و گواهی‌های مرسوم در تجارت بین‌الملل (مورد درخواست خریداران).

تبصره - شورای عالی صادرات موظف است هر سال فهرست کالاهای معاف از مجوز استاندارد را مشخص نماید.

ک - ایجاد بستر و تسهیلات لازم برای معاوضه (Swap) کالاها و انرژی (هستام و غیرهستام).

ل - برخورداری صادرکنندگان خدمات، به ویژه خدمات فنی و مهندسی از سایر حمایتها، علاوه بر مشوقها و امتیازات صادرات کالا، به‌موجب آیین‌نامه‌ای است که به پیشنهاد وزارت بازرگانی به تصویب شورای عالی صادرات می‌رسد.

ماده ۶۷ -

به‌منظور توسعه بخش بازرگانی خارجی متناسب با نیاز توسعه اقتصادی کشور، تسهیل تعاملات جهانی، گسترش صادرات و جذب سرمایه‌گذاری خارجی و فناوری نوین، دولت موظف است برنامه ملی توسعه بخش بازرگانی را با محورهای ذیل تنظیم و اجرا نماید:

الف - توسعه صادرات کالاها و خدمات و افزایش دسترسی به بازارهای جهانی.

ب - افزایش توانمندی اقتصاد کشور و آماده‌سازی بنگاه‌های اقتصادی در راستای ایجاد شرایط بهینه برای الحاق به سازمان تجارت جهانی.

ج - انعقاد موافقتنامه‌های تجاری و در صورت لزوم تجارت آزاد با کشورهای و تشکل‌های اقتصادی و فرامنطقه‌ای در جهت افزایش سهم تجارت منطقه‌ای در کل مبادلات کشور.

د - برقراری هماهنگی میان سیاستهای مالی و پولی با سیاستهای استراتژیک تجاری.

ه - ایجاد نظم کارآمد، تنظیم تعرفه‌ها در جهت رقابت‌پذیری کشور و حمایت منطقی از تولیدات داخلی.

و - ایجاد توازن تجاری با کشورهای طرف همکاری و بلوکهای اقتصادی به طوری که سهم صادرات غیرنفتی از کل صادرات کشور از بیست و سه و یک دهم درصد (۲۳/۱٪) در سال ۱۳۸۲ به سی و سه و شش دهم درصد (۳۳/۶٪) در سال ۱۳۸۸ برسد.

ز - ساماندهی بازارچه‌ها و مبادلات مرزی از طریق اصلاح نظام اجرایی، معیارهای تشکیل و رویه‌های اداری و هماهنگی با جهت‌گیری‌های اصلی تجاری کشور.

ح - کاهش حجم تجارت زیرزمینی (قاچاق کالا) از طریق افزایش ریسک و هزینه قاچاق کالا و کاهش هزینه مبادله رسمی.

ماده ۶۸ -

به دولت اجازه داده می‌شود در طول برنامه چهارم به منظور کاهش قاچاق کالا، حمایت منطقی و هدفمند از تولیدات داخلی، شفاف‌سازی مقررات، کاهش تعدد

رویه‌های واردات و فراهم‌سازی بستر مناسب برای الحاق به سازمان تجارت جهانی، نظام تعرفه‌ای بازرگانی خارجی کشور را براساس محورهای ذیل تنظیم نماید:

۱- حذف کلیه موانع غیرتعرفه‌ای و غیرفنی با رعایت ممنوعیت‌های شرعی و قانونی با زمان‌بندی معین و وضع نرخ‌های معادل تعرفه‌ای در قالب پیش‌آگهی حداکثر تا پایان سال اول برنامه چهارم.

۲- کاهش دامنه و تعداد طبقات تعرفه‌ای با رعایت نرخ حمایت مؤثر تعرفه‌ای از تولیدات داخلی.

۳- برقراری تعرفه‌های ترجیحی و انعقاد موافقتنامه‌های دو یا چند جانبه تجاری و در صورت لزوم تجارت آزاد با کشورها و تشکل‌های اقتصادی، منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای.

۴- اتخاذ و اعمال تدابیر اقدامات مؤثر حفاظتی، جبرانی و ضد دامپینگ در مواردی که کالایی با شرایط غیرمعارف و با امتیاز قابل توجه به کشور وارد می‌شود.

۵- اصلاح و بازنگری قوانین و مقررات مربوط به واردات به منظور ایجاد شفافیت در نظام تجاری و کاهش رویه‌های متعدد واردات.

آیین‌نامه اجرایی این ماده با پیشنهاد وزارت بازرگانی با رعایت «قانون تمرکز امور صنعت و معدن و تشکیل وزارت صنایع و معادن مصوب ۱۳۷۹/۱۰/۶» حداکثر ظرف مدت شش ماه به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

ماده ۶۹ -

به دولت اجازه داده می‌شود به منظور کاهش هزینه‌های تمام شده کالاها و خدمات تولیدی کشور و تقویت توان رقابتی محصولات صادراتی کشور در بازارهای بین‌المللی، به منظور گسترش کاربرد فناوری ارتباطات و اطلاعات در اقتصاد، بازرگانی و تجارت، در

راستای تسهیل تجاری و کاهش شکاف با اقتصاد بین‌المللی، اقدام‌های ذیل را انجام دهد:
الف - تهیه و تدوین قوانین و مقررات موردتیز در استفاده از فناوری ارتباطات و اطلاعات در اقتصاد، بازرگانی و تجارت و ارائه طرح جامع امنیت مبادلات الکترونیکی تا پایان سال دوم برنامه چهارم.

ب - فرهنگ سازی عمومی و ترویج استفاده از فناوری، ارتباطات و اطلاعات.
ج - فراهم نمودن شرایط فنی، حقوقی و قانونی برای مناطق آزاد تجاری، صنعتی به نحوی که تا پایان برنامه چهارم انجام مبادلات تجاری این مناطق از طریق الکترونیکی امکان‌پذیر باشد.

د - شکل‌دهی فضای کسب و کار الکترونیکی (EB) در درون بنگاههای اقتصادی از طریق تشویق و ترغیب آنها.

هـ - وزارتخانه‌ها، سازمانهای تولیدی، خدماتی و اقتصادی موظف هستند با تجهیز واحدهای خود و با رعایت استانداردها و چارچوب نظام بازرگانی و تجارت الکترونیکی که توسط وزارت بازرگانی و دیگر دستگاههای مرتبط اعلام می‌گردد، اقدام‌های ذیل را به‌عمل آورند:

۱- به‌روز آوزی پایگاهها و مراکز اطلاع‌رسانی و ارائه خدمات دستگاه مربوط در محیط رایانه‌ای و شبکه‌ای از ابتدای برنامه چهارم.

۲- انجام مناقصه‌ها، مزایده‌ها و مسابقه‌های خرید و فروش کالا و خدمات و عملیات مالی - اعتباری در محیط رایانه‌ای و شبکه‌های اطلاع‌رسانی.

۳- انجام فعالیتهای تدارکاتی و معاملاتی در قالب تجارت الکترونیکی از سال دوم برنامه چهارم.

و - قوه قضائیه موظف است شعبه یا شعبی از دادگاهها را برای بررسی جرایم

الکترونیکی و نیز جرایم مربوط به تجارت الکترونیکی و تجارت سیار اختصاص دهد.

ماده ۷۰ -

وزارت بازرگانی مجاز است به منظور ارائه خدمات مورد نیاز به شرکتهای صادراتی و در جهت رونق بخشیدن به تجارت خارجی کشور، نسبت به راه اندازی دفاتر، شعب و یا نمایندگی های سازمان توسعه تجارت در کشورهای هدف با اخذ مصوبه از هیأت وزیران اقدام نماید.

ماده ۷۱ -

دولت موظف است به منظور تسهیل تجارت و حمل و نقل، استقرار صنایع دریایی، گسترش گردشگری، کمک به بهره برداری پایدار منابع شیلاتی و استفاده بهینه از این مناطق برای توسعه فعالیتهای تولیدی و خدمات دریایی با حفظ امور سیاستگذاری، برنامه ریزی و نظارت برای خود، ضمن واگذاری رقابتی امور تصدی به بخشهای غیردولتی در مناطق ساحلی و دریاها، با انجام مطالعات تطبیقی در قوانین، مقررات، آیین نامه ها، اساسنامه ها و شرح وظایف دستگاههای اجرایی مرتبط با فعالیتهای دریایی، لوایح مورد نیاز برای توسعه فعالیتهای دریایی را با اصلاح قوانین مرتبط و حذف وظایف موازی، مشابه و متضاد و تجمیع وظایف همگن و متجانس هر یک از دستگاهها، تفکیک کامل وظایف دستگاهها، برای اعمال حاکمیت و براساس محورهای زیر تهیه و برای تصویب به مجلس شورای اسلامی ارائه نماید :

الف - یکسان سازی تعاریف و اصطلاحات قانونی (با ملاحظه تعاریف و اصطلاحات بین المللی) کنوانسیونهای بین المللی که ایران عضو آنها است.

ب - برقراری امنیت و تأمین نظم، تعیین مقررات حقوقی و رویه‌های قضایی.
ج - انجام کلیه امور تجاری از طریق بنادر و اسکله‌های تجاری و گمرکات رسمی.
د - ایمنی در دریا، بیمه‌های دریایی و امداد و نجات در دریا.
هـ - حفاظت از محیط زیست و تعیین حریم‌ها و پهنه‌بندی نواحی ساحلی و آبهای داخلی و بین‌المللی.

و - بهره‌برداری پایدار از نواحی ساحلی، دریایی، حمایت از ناوگانهای جمهوری اسلامی ایران براساس قواعد بین‌المللی و حمایت از سرمایه‌گذاری‌ها در فعالیتهای اقتصادی، نظیر: حمل و نقل دریایی، منابع تجدیدناپذیر دریایی (نفت و گاز، معادن و...)، منابع تجدیدپذیر دریایی (آبزیان و...)، گردشگری دریایی، خدمات پشتیبانی و صنعتی دریایی.

ز - آموزش‌های علمی، مهندسی، مدیریت، حقوقی و مهارتهای تخصصی دریایی و دریانوردی.

ح - تحقیقات دریایی، ثبت پایش اطلاعات اقیانوس‌شناسی و فناوری اطلاعات و ارتباطات دریایی.

ط - حمایت از ناوگان ملی براساس قواعد بین‌المللی.

ماده ۷۲ -

وزارت بازرگانی موظف است به منظور نوین‌سازی بازرگانی داخلی کشور، بهبود شبکه توزیع و ارتقای سطح بهره‌وری نظام تأمین و توزیع و نیز الزام بخشهای اقتصادی به رعایت آنها، ظرف مدت شش ماه پس از ابلاغ این قانون، نظام جامع بازرگانی داخلی با محوریت موارد ذیل را تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند:

- نوین سازی شبکه های توزیع کشور.
- تهیه برنامه بهبود مدیریت، کیفیت، افزایش کارایی، بهره‌وری و بهبود مقیاس
- فعالیتها در تجارت داخلی.
- ساماندهی اصناف و بنگاههای کوچک.
- ارتقای کارایی نظام تأمین کالا در کشور.
- حمایت از تحقیق و توسعه، سودآوری و نوین سازی تجارت و ابتکار و خلاقیت
- در حوزه بازرگانی.
- یکپارچگی، شفاف سازی قوانین و مقررات تجاری و تسهیل و روان سازی امور
- تجاری.
- فراهم نمودن و گسترش فضای کسب و کار الکترونیکی.
- تهیه و اجرای طرح جامع نظام تجاری شهرها و پارکهای صنعتی.
- اصلاح نظام قیمت گذاری و پایشگری مداوم آن.

ماده ۷۳ -

به منظور تعامل و مشارکت مؤثر در عرصه اقتصاد جهانی و سازماندهی کارآمد تولید و فناوری کشور برای همکاریهای منطقه‌ای و بین‌المللی، اقدام‌های زیر باید معمول گردد:

الف - دولت مکلف است به منظور هم‌پیوندی فعال با اقتصاد جهانی و رونق بخشیدن به تجارت خارجی، قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴، قانون امور گمرکی مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰ و قانون مناطق آزاد تجاری و صنعتی مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ را بازنگری و اصلاح و مقررات ضد دامپینگ را تدوین نموده و به تصویب مراجع ذی ربط برساند.

- ب - با توجه به شرایط و ویژگی های کلان اقتصادی، اجتماعی و فضایی هر یک از مناطق آزاد کشور، فعالیت غالب این مناطق به شرح ذیل تعیین می شود:
- ۱- منطقه کیش با اولویت فعالیتهای گردشگری، خدمات بازرگانی و خدمات علمی، فرهنگی، آموزش عالی و توسعه صنایع دستی.
 - ۲- منطقه قشم با اولویت فعالیتهای تولیدی با گرایش تجارت نفت و فرآورده های نفتی، صنایع نفت و خدمات پشتیبانی نفت، صادرات، صادرات مجدد، خدمات بازرگانی و ترانزیت کالا و خدمات علمی، فرهنگی و آموزش عالی.
 - ۳- منطقه چابهار با اولویت خدمات بازرگانی و ترانزیت کالا، فعالیتهای تولیدی و خدمات علمی، فرهنگی و آموزش عالی.
 - ۴- منطقه بندر انزلی با اولویت فعالیتهای تولیدی در زمینه صنایع تکمیلی تولیدات کشاورزی، صنایع دستی و کالاهای فرهنگی و توسعه فعالیتهای تکمیلی زنجیره های تولیدی کالاهای اولیه و واسطه ای وارداتی.
 - ۵- منطقه جلنا، با اولویت توسعه فعالیتهای تولیدی و صنایع تبدیلی کشاورزی با گرایش صادرات، خدمات بازرگانی، ترانزیت کالا به کشورهای منطقه قفقاز و ارائه خدمات علمی و فرهنگی.
 - ۶- منطقه اروند (آبادان - خرمشهر)، با اولویت ترانزیت، انبارداری، فراوری محصولات کشاورزی، توسعه تجارت و خدمات بازرگانی، فرهنگی، آموزش عالی و گردشگری.
- تبصره ۱ - تشکیل مناطق آزاد جدید ممنوع است.
 - تبصره ۲ - توسعه فعالیتهای بانکی و بیمه ای در مناطق یاد شده در این بند، با اولویت منطقه کیش مورد تأکید می باشد.

ج - دولت مکلف است نسبت به تکمیل و ایجاد تأسیسات و تجهیزات زیربنایی مورد نیاز اقدام نماید و همچنین به دولت اجازه داده می‌شود نسبت به اصلاح محدوده‌های مورد نیاز هر یک از مناطق آزاد مذکور در بند (ب) این ماده تا پایان برنامه چهارم اقدام نماید.

د - دولت موظف است به منظور ایجاد مزیت رقابتی در مناطق آزاد و جذب سرمایه‌های خارجی، انرژی مصرفی مورد نیاز را برای مصرف خانگی، به نرخ داخلی تأمین نماید.

ه - به منظور اعمال مدیریت واحد و یکپارچه در مناطق آزاد کشور، مدیریتهای سازمانهای مناطق آزاد به نمایندگی از طرف دولت، بالاترین مقام اجرایی منطقه محسوب می‌شوند و کلیه دستگاههای اجرایی مستقر در مناطق آزاد، به استثنای دستگاهها و نهادهای دفاعی و امنیتی مکلف هستند ضمن رعایت مفاد ماده (۲۷) «قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۲/۶/۷»، نسبت به اصلاح و رفع مغایرتهای مقرراتی خود با مقررات مناطق آزاد، اقدام نمایند.

و - وزارت امور خارجه موظف است به منظور زمینه‌سازی برای توسعه فعالیتهای اقتصادی در حوزه سیاست خارجی، نسبت به تجهیز نیروی انسانی متخصص نمایندگیهای خارج از کشور، در زمینه‌های اقتصادی و تجاری، اقدام نموده و گزارش عملکرد فعالیتهای انجام شده را هر شش ماه یک بار به مراجع ذی‌ربط (شورای عالی صادرات، شورای عالی خدمات فنی و مهندسی و هیأت وزیران) ارائه نماید.

وزارت امور خارجه موظف است با همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارت بازرگانی و وزارت امور اقتصادی و دارایی، آئین‌نامه اجرایی این بند را حداکثر ظرف مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، تهیه و جهت تأیید به هیأت وزیران

پیشنهاد نماید.

ماده ۷۴ -

دولت مکلف است:

الف - به منظور سیاستگذاری، راهبری و ایجاد انسجام و هماهنگی در قلمرو برنامه‌ها و عملیات مناطق آزاد، در راستای برنامه‌ها و جهت‌گیریهای کشور، نسبت به اصلاح و نوسازی دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد و برپایی نظام تشکیلاتی کارآمد، برای آن‌که پاسخگوی این مناطق در تعامل با تشکیلات کلان کشور باشد، اقدام نماید.

ب - در زمینه گسترش ارتباطات علمی با مراکز و نهادهای آموزشی و تحقیقاتی معتبر بین‌المللی، وزارتخانه‌های «علوم، تحقیقات و فناوری» و «بهداشت، درمان و آموزش پزشکی» نسبت به صدور مجوز جهت ایجاد دانشگاههای خصوصی، به‌ویژه در مناطق آزاد تجاری - صنعتی، با مشارکت سرمایه‌گذاران اعم از داخلی و خارجی و یا با مشارکت تحت لیسانس دانشگاههای دولتی، اقدام نمایند.

ج - به منظور بهره‌گیری از موقعیت مناطق آزاد در زمینه تجارت نفت، سوخت‌رسانی و ارائه خدمات به کشتیهای عبوری از خلیج فارس و دریای عمان، سازمانهای مناطق آزاد با همکاری دستگاههای اجرایی ذی‌ربط مکلفند پس از مطالعات امکان‌سنجی زیربنایها، آئین‌نامه‌های اجرایی آن را تا پایان سال دوم برنامه چهارم، فراهم آورند.

ماده ۷۵ -

دولت موظف است به منظور گسترش صادرات، جذب سرمایه‌گذاری خارجی و

فناوریهای نوین، نسبت به تدوین و تصویب سیاستهای استراتژیک تجاری، اقدام و محورهای ذیل را مدنظر قرار دهد:

الف - انعقاد موافقتنامه‌های ترجیحات و در صورت لزوم: تجارت آزاد با کشورهای و تشکلهای اقتصادی منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای.

ب - آماده‌سازی بنگاههای اقتصادی و ایجاد بسترهای لازم برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی.

ج - استفاده مطلوب از ابزارهای دیپلماتیک، در جهت نهادینه کردن روابط اقتصادی.

د - برقراری هماهنگی میان سیاستهای مالی و پولی، با سیاستهای استراتژیک تجاری.

آئین‌نامه اجرایی این ماده توسط وزارت بازرگانی با همکاری وزارتخانه‌های صنایع و معادن، امور اقتصادی و دارایی، جهاد کشاورزی، امور خارجه، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، اتاق بازرگانی و صنایع و معادن، اتاق تعاون و تشکلهای غیردولتی ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

مواد ۷۶ الی ۷۸ -

مواد (۱۱۴)، (۱۱۷) و تبصره (۲) ماده (۸۶) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن» برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸ - ۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

فصل سوم - رقابت پذیری اقتصاد

ماده ۷۹ -

دولت موظف است در جهت ایجاد فضا و بسترهای مناسب، برای تقویت و تحکیم رقابت پذیری، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

- الف - حذف تبعیضهای اقتصادی و ایجاد فرصتهای برابر، برای کلیه اشخاص.
- ب - هماهنگ سازی نظامهای قانونی و حقوقی اقتصادی، بازرگانی و فنی کشور با نظامها و کنوانسیونهای بین المللی در جهت تقویت رقابت پذیری.
- ج - حذف و یا کنترل انحصارات موجود دولتی و تسهیل رقابت.
- د - حمایت از تولید کالاها و خدمات در عرصه های نوین و پیشتاز فناوری در کشور از طریق اختصاص بخشی از تقاضای دولت به خرید این تولیدات.
- ه - بیمه نامه های صادره از سوی مؤسسات بیمه به عنوان وثیقه دریافت تسهیلات بانکی، معتبر خواهد بود.
- و - ایجاد زمینه مشارکت تشکلهای قانونی غیردولتی صنفی - تخصصی بخشهای مختلف در برنامه ریزی و سیاستگذاری در زمینه های ذی ربط.
- ز - ایجاد و توسعه زیربنای نوین، از جمله گسترش شالوده ارتباطی، مخابراتی - داده ورزی، پایگاههای اطلاع رسانی و نظایر آن، به منظور دستیابی به مزایای رقابتی و نسبی کشور و توسعه خدمات بازرگانی، فنی، مالی، بانکی و بیمه ای نوین.
- ح - بازرنگری در ستادهای برنامه ریزی و سیاستگذاری دولتی، مرتبط با زیربنای

تولید و تجارت، به منظور حرکت کلی بخشهای مختلف همسو با تحولات فناوری در سطح بین‌المللی.

ط - استفاده از ابزارهای رسانه‌ای و آموزش عمومی به منظور توسعه فرهنگ خودباوری و ترجیح استفاده از تولیدات داخلی و نیز روحیه تلاش کارآفرینی و فعالیت خلاق برای جهش صادرات کالا و خدمات.

ی - به منظور این‌ای نقش مطلوب توسط سازمانهای توسعه‌ای که به موجب اساسنامه قانونی خود به سرمایه‌گذاری مشترک با بخش غیردولتی مجاز می‌باشند، سازمانهای توسعه‌ای از رقابت با بخش غیردولتی منع می‌گردند و فعالتهای خود را صرفاً در جهت تقویت سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی و خروج از سرمایه‌گذاری مذکور در حداقل زمان ممکن، ساماندهی خواهند نمود.

ماده ۸۰ -

دولت موظف است از ابتدای برنامه چهارم در قلمروهای اقتصادی که انحصار طبیعی و یا قانونی وجود دارد و همچنین در قلمروهایی که انحصارات جدید ناشی از توسعه اقتصادی شبکه‌ای و فناوری اطلاعات و ارتباطات به وجود می‌آیند، با رعایت حقوق شهروندان، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف - جلوگیری از ایجاد انحصارات جدید، لغو انحصارات قانونی قابل حذف، با تصویب هیأت وزیران طی دو سال اول برنامه چهارم.

ب - تشکیل نهاد «تنظیم مقررات و داوری» به منظور برقراری فضای رقابتی در سرمایه‌گذاری و بهره‌برداری، در حوزه انحصارات طبیعی، با اعطای امتیازات مشابه و توانمندسازی رقبای غیردولتی، تنظیم روابط اقتصادی، حقوقی و داوری‌نهایی در هر بخش

اقتصادی با شرایط نسبتاً انحصاری، متشکل از بازده نفر شامل: نماینده تام‌الاختیار دستگاه اجرایی دولتی ذی‌ربط، نمایندگان سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، وزارتخانه‌های امور اقتصادی و دارایی و بازرگانی، قاضی ذی‌بوان عالی کشور به انتخاب قوه قضائیه، نماینده بنگاه‌های اقتصادی خصوصی ذی‌ربط، نماینده اتاق بازرگانی و صنایع و معادن، نماینده تشکل صنفی ذی‌ربط، نماینده جامعه حسابداران رسمی ایران و دو متخصص مستقل غیردولتی (به انتخاب هیأت وزیران).

تبصره - در وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات، کمیسیون تنظیم مقررات ارتباطات این وظیفه را به عهده خواهد داشت.

ج - وظایف نهاد «تنظیم مقررات و داوری» عبارت است از: تأیید شرایط صدور اجازه فعالیت، تعیین چارچوب قیمت‌گذاری کالا و خدمات انحصاری، تنظیم مقررات تعرفه، مقررات رقابت، مقررات حمایت از حقوق مصرف‌کننده، تضمین و تعیین تعرفه‌های دسترسی به شبکه پایه، تعیین کیفیت، ایمنی و استاندارد خدمات، حل و فصل اختلافات فنی و مهندسی و تجاری بین بنگاهها، بین بنگاهها و دولت، اعلام ضوابط حل اختلاف بین بنگاهها و مشتریان، نظارت بر رعایت قوانین ضد انحصار و نظارت بر رعایت شرایط رقابتی.

د - به منظور منطقی نمودن بهای مصرف آب، برق، گاز، تلفن و استفاده از شبکه فاضلاب و متناسب نمودن نرخهای ترجیحی، در جهت حمایت از تولید، نهاد «تنظیم مقررات و داوری» همه ساله نرخ فروش (اعم از بهای مصرف و آب‌و‌انمان) را متناسب با هدف فوق تعیین خواهد نمود و چنانچه در مواردی نرخهای تعیین شده کمتر از قیمت کارشناسی شده توسط نهاد مزبور باشد، دولت موظف به پرداخت مابه‌التفاوت قیمت کارشناسی و تکلیفی و یا تهاتر با بدهی دستگاه ذی‌ربط به دولت، خواهد بود.

تبصره - دولت موظف است برای تأمین آب، برق، گاز، تلفن و راه دسترسی تا ورودی شهرکهای صنعتی و نواحی صنعتی، با اعلام دستگاه ذی ربط اقدامهای لازم را به عمل آورد.

هـ - آئین نامه اجرایی این ماده شامل: اساسنامه، نحوه انتخاب، شرایط نمایندگان و نحوه فعالیت نهاد «تنظیم مقررات و داوری» به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۸۱ -

دولت موظف است در جهت تجدید ساختار و نوسازی بخشهای اقتصادی در برنامه چهارم، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف - اصلاح ساختار و ساماندهی مناسب بنگاههای اقتصادی و تقویت رقابت پذیری آنها از طریق:

۱- حمایت از شکل گیری بنگاههای کوچک و متوسط از طریق ایجاد فرآیندهای پرورش دهنده و تقویت کننده کارآفرینی.

۲- حمایت از ایجاد پیوند مناسب بین بنگاههای کوچک، متوسط، بزرگ (اعطای کمکهای هدفمند) توسعه شبکه ها، خوشه ها و زنجیره ها و انجام تمهیدات لازم برای تقویت توان فنی - مهندسی - تخصصی، تحقیق و توسعه و بازاریابی در بنگاههای کوچک و متوسط و توسعه مراکز اطلاع رسانی و تجارت الکترونیک برای آنها.

۳- رفع مشکلات و موانع رشد و توسعه، بنگاههای کوچک و متوسط و کمک به بلوغ و تبدیل آنها به بنگاههای بزرگ و رقابت پذیر و اصلاح ساختار قطعی کنونی.

۴- حمایت از ایجاد مؤسسات و تشکل های غیردولتی پشتیبان بنگاههای کوچک و

متوسط و توسعه آموزش‌های مهارتی فنی و حرفه‌ای و تخصصی پودمانی و ارتقای بهره‌وری و کیفیت در این‌گونه بنگاهها.

ب - اعمال سیاستهای حمایتی تولیدی به‌منظور تقویت بنیانهای رقابت‌پذیری و شکوفایی مزیت‌های نسبی و رقابتی.

ج - شناسایی و عملیاتی نمودن محورهای اصلی مزیت‌های رقابتی و نسبی و برنامه‌ریزی برای بهره‌گیری مطلوب از مزیت‌های نسبی و خلق مزیت‌های رقابتی جدید در سطح استانها.

د - انطباق نظامهای ارزیابی کیفیت با استانداردهای بین‌المللی، توسعه و ارتقای سطح استانداردهای ملی و مشارکت فعال در تدوین استانداردهای بین‌المللی، افزایش مستمر انطباق محصولات با استانداردهای ملی و بین‌المللی و ممنوعیت خرید کالاهاى غیرمنطبق با استاندارد ملی اجباری توسط دستگاههای مشمول ماده (۲۴۷) این قانون، مؤسسات عمومی غیردولتی و مجریان طرحهای تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای.

هـ - قیمت‌گذاری به کالاها و خدمات عمومی و انحصاری و کالاهای اساسی محدود می‌گردد. فهرست و ضوابط تعیین قیمت این‌گونه کالاها و خدمات براساس قواعد اقتصادی، ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد کارگروهی متشکل از وزارت بازرگانی، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی و وزارتخانه‌های ذی‌ربط و تصویب هیأت وزیران تعیین می‌گردد. چنانچه دولت به هر دلیل فروش کالا یا خدمات فوق‌الذکر را به قیمتی کمتر از قیمت تعیین شده تکلیف کند، مابه‌التفاوت قیمت تعیین شده و تکلیف شده می‌باید همزمان تعیین و از محل اعتبارات و منابع دولت در سال اجراء پرداخت گردد و یا از محل بدهی دستگاه ذی‌ربط به دولت تهاتر شود.

دولت موظف است در جهت ارتقای سطح و جذب فناوریهای برتر در بخش های مختلف اقتصادی، اقدام های ذیل را در برنامه چهارم به عمل آورد :

الف - برای ادغام شرکتهای، بنگاهها و شکل گیری شرکتهای بزرگ در مقیاس جهانی اقدام های ذیل مجاز است :

ادغام شرکتهای تجاری موضوع باب سوم «قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱/۲/۳»، مادامی که موجب ایجاد تمرکز و بروز قدرت انحصاری نشود، به شکل یک جانبه (بقای یکی از شرکتهای - شرکت پذیرنده و ادغام و انحلال یک یا چند شرکت دیگر موضوع ادغام) و یا شکل دو جانبه (انحلال دو یا چند شرکت موضوع ادغام و ایجاد شخصیت حقوقی جدید - شرکت جدید)، با تصویب چهار پنجم صاحبان سهام در مجمع عمومی فوق العاده شرکتهای سهامی یا چهار پنجم صاحبان سرمایه در سایر شرکتهای تجاری موضوع ادغام، مجاز خواهد بود.

کلیه حقوق و تعهدات، دارایی، دیون و مطالبات شرکت یا شرکتهای موضوع ادغام، به شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید انتقال خواهد یافت و پس از ادغام، شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید با توجه به نوع آن مطابق مقررات «قانون تجارت مصوب ۱۳۱۱/۲/۳» اداره خواهد شد.

کارکنان شرکتهای موضوع ادغام به شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید انتقال خواهند یافت. در صورت عدم تمایل برخی کارکنان با انتقال شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید، شرکت مزبور مکلف به بازخرید آنان مطابق مقررات «قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹» می باشد. چنانچه شرکت پذیرنده ادغام یا شرکت جدید در موارد خاص با نیروی کار مازاد مواجه باشد، مطابق «قانون تنظیم بخشی از مقررات تسهیل نوسازی

صنایع کشور و اصلاح ماده (۱۱۳) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۸۲/۵/۲۶ عمل خواهد شد.

سرمایه شرکتی که از ادغام شرکتهای موضوع این بند حاصل می‌گردد، تا سقف مجموع سرمایه شرکتهای ادغام شده، در آن، از پرداخت مالیات موضوع ماده (۴۸) قانون مالیات‌های مستقیم مصوب ۱۳۶۶/۱۲/۳ و اصلاحیه‌های آن معاف است. سایر ضوابط و تشریفات ادغام شرکتهای به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های بازرگانی و امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

دولت موظف است شرایط پیشگیری از ایجاد تمرکز، اعمال بروز قدرت، انحصار، دامنه مفید و مجاز ادغام‌ها را تدوین و در تدوین لایحه «تسهیل رقابت و کنترل انحصار» پیش‌بینی نماید.

ب - ایجاد مناطق ویژه صنایع مبتنی بر فناوریهای برتر در جوار قطبهای علمی - صنعتی کشور و نزدیک به فرودگاههای بین‌المللی (براساس مطالعات مدون) در جهت ترغیب و تشویق سرمایه‌گذاری خارجی و تسهیل جریان ورود و خروج متخصصان، ابزارها و فراهم نمودن فضای حقوقی مناسب.

ج - استفاده مطلوب از سرمایه‌های انسانی، کارآفرینان، مخترعان، مدیران و متخصصان ایرانی مقیم خارج از کشور در جهت تقویت سرمایه علمی، فناوری و فیزیکی کشور، کسب دانش و مهارت و بازاریابی.

د - ایجاد انگیزه به منظور تکیه تولید صنعتی بر نهاده‌های مبتنی بر فناوری به جای نهاده‌های صرفاً فیزیکی.

ه - سازماندهی و تقویت صنایع نوین (صنایع مبتنی بر فناوری پیشرفته) و خدمات

برتر با تأکید بر رقابت‌پذیری و بیرون‌نگری از طریق سیاست‌گذاری، سرمایه‌گذاری در زیربنایها و کمک به سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی، سرمایه‌گذاری‌های مشترک، سرمایه‌گذاری ریسک‌پذیر و شهرکهای فناوری.

و - ایجاد و توسعه نهادهای تخصصی تأمین مالی فناوری و صنایع نوین و فرآیندهای هم‌افزایی و نفوذ فناوری در صنعت از قبیل نهاد مالی سرمایه‌گذاری خطرپذیر و شهرکهای فناوری.

ز - ایجاد مؤسسات پژوهشی برای توسعه فناوریهای پیشرفته و جدید از طریق مشارکت شرکتها و بنگاههای اقتصادی یا مراکز پژوهشی (آموزش عالی) کشور.

ماده ۸۳ -

دولت موظف است در برنامه چهارم، در جهت بهبود فضای کسب و کار در کشور و زمینه‌سازی توسعه اقتصادی و تعامل با جهان پیرامون، اقدام‌های ذیل را به عمل آورد:

الف - کنترل نوسانات شدید نرخ ارز در تداوم سیاست یکسان‌سازی نرخ ارز به صورت نرخ شناور مدیریت شده و با استفاده از ساز و کار عرضه و تقاضا با در نظر گرفتن ملاحظات حفظ توان رقابت بنگاههای صادرکننده و سیاست جهش صادرات.

ب - تنظیم تعرفه‌های واردات نهاده‌های کالایی تولید (ماشین‌آلات و مواد اولیه) مبتنی بر حمایت منطقی و منطبق با مزیت‌های رقابتی از تولید داخلی آنها و در جهت تسهیل فعالیت‌های تولیدی صادرات‌گرا.

ج - برنامه‌ریزی و اجرای توسعه زیربنایها با هدف کاهش هزینه‌های تولید، خلق مزیت‌های رقابتی و منطبق با نیازهای توسعه اقتصادی کشور.

د - بازنگری قانون و مقررات مربوط به نیروی کار با ساز و کار سه جانبه‌گرایی

(دولت - کارگر - کارفرما) به گونه‌ای که:

۱- تکالیف معطوف به تأمین اجتماعی و شغلی از عهده بنگاهها و کارفرمایان برداشته و از متن «قانون کار مصوب ۱۳۶۹/۸/۲۹» منتزع و به قانون جامع تأمین اجتماعی^(۱) و بیمه بیکاری منتقل گردد.

۲- انعطاف لازم برای حل اختلافات در آن لحاظ شود.

۳- متناسب با شرایط و مقتضیات خاص بخش‌های مختلف اقتصادی، مقررات خاصی را در متن قانون پیش‌بینی و به مورد اجرا گذارد.

هـ- «لایحه جامع تسهیل رقابت و کنترل و جلوگیری از شکل‌گیری انحصارات» را در سال نخست برنامه چهارم تهیه و به مجلس شورای اسلامی تقدیم کند.

و - نسبت به گسترش و تعمیق بازار سرمایه و تنوع ابزارهای مورد استفاده در آن اقدام نماید:

مواد ۸۴ و ۸۵ -

مواد (۳۴) و (۸۸) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن» برای دوره برنامه چهارم «۱۳۸۸-۱۳۸۴» تنفیذ می‌گردد.

۱ - این لایحه تحت عنوان «ساختار سازمانی نظام تأمین اجتماعی» است که تاکنون به تصویب نهایی مجلس

شورای اسلامی نرسیده است.

فصل چهارم - توسعه مبتنی بر دانایی

ماده ۸۶ -

دولت موظف است نظر به اهمیت نقش دانش و فناوری و مهارت، به عنوان اصلی ترین عوامل ایجاد ارزش افزوده در اقتصاد نوین، اقدام‌های زیر را به عمل آورد:

الف - نوسازی و بازسازی سیاستها و راهبردهای پژوهشی، فناوری و آموزشی، به منظور توانایی پاسخگویی مراکز علمی، پژوهشی و آموزشی کشور به تقاضای اجتماعی، فرهنگی و صنعتی و کارکردن در فضای رقابت فزاینده عرصه جهانی طی سال اول برنامه چهارم.

ب - تهیه برنامه‌های جامع توسعه علمی و فناوری کشور (به ویژه فناوریهای نو و برتر) با هدف بازتعریف نقش نهادهای علمی و فنی، برای کاستن از شکاف علمی و فناوری با سطوح عالی علوم و فناوری روز جهانی در بخش‌های مختلف، طی سال اول برنامه چهارم.

ج - بررسی و بازآفرینی گردش کار و فعالیت در کلیه بخشهای اجرایی، خدماتی و تولیدی کشور با هدف بهینه‌سازی فرآیندهای کاری، تقلیل زمان و هزینه انجام کارها، تنوع بخشیدن به محصولات و افزایش کیفیت آنها با استفاده از دانش و فناوریهای روز به خصوص فناوری اطلاعات طی سالهای برنامه چهارم و تصویب آن در مراجع ذی ربط.

د - اقدام‌ها و تسهیلات لازم با هدف بهره‌برداری حداکثر از ظرفیت‌های ملی و منطقه‌ای در حوزه‌های فناوری اطلاعات، فناوری زیستی و ریزفناوری و ارتقای جایگاه و سهم ایران در زمینه ارتباطات و اطلاع‌رسانی منطقه‌ای از طریق توسعه زیرساخت‌های ارتباطی و گسترش فناوری اطلاعات در قلمروهای اقتصادی - اجتماعی و فرهنگی، طی سالهای برنامه چهارم.

ه- بازنگری در ساختار و نوسازی فرآیندهای تحقیقات و آموزش علوم انسانی و مطالعات اجتماعی و فرهنگی به منظور توسعه کیفی و حرفه‌ای شدن پژوهش در حوزه مذکور و ایجاد توانایی نظریه‌پردازی در حوزه‌های اجتماعی در سطح جهانی و پاسخگویی به نیازهای تصمیم‌سازی در دستگاههای اجرایی کشور طی سال اول برنامه چهارم.

ماده ۸۷ -

دولت موظف است به منظور زمینه‌سازی گسترش نهضت نرم‌افزاری، استقرار جامعه اطلاعاتی و تضمین دسترسی گسترده، امن و ارزان شهروندان به اطلاعات مورد نیاز، به عنوان یک حق مسلم و ضرورت اساسی توسعه پایدار و برپاسازی منظومه اطلاع‌رسانی که دربردارنده کلیه فرایندهای تولید و انتشار داده‌ها می‌باشد، اقدامهای ذیل را به عمل آورد:

الف - سیاستگذاری، تعیین راهبردها و هماهنگی، زیر نظر مستقیم رئیس جمهور.
ب - ترغیب و تشویق تولید و عرضه انواع محتوی و اطلاعات به زبان فارسی، در محیط رایانه.

ج - تکمیل و اجرایی نمودن قوانین مالکیت معنوی، در محیط‌های رایانه‌ای و

شبکه‌ای.

د - اتخاذ تدابیر لازم به منظور توسعه مراکز اطلاعاتی اینترنتی ملی (IDC) با استفاده از توان بخشهای تعاونی و خصوصی، با هدف کسب سهم مناسب از بازار ارتباطات بین‌المللی و استفاده از فرصت منطقه‌ای ارتباطی ایران.

هـ - انجام مطالعات فرهنگی - اجتماعی به منظور جذب و بومی‌سازی فناوریهای نوین، به ویژه فناوری اطلاعات.

و - تهیه و تصویب سند راهبردی برقراری امنیت در فضای تولید و تبادل اطلاعات کشور در محیط‌های رایانه‌ای حداکثر تا پایان سال اول برنامه چهارم.

ماده ۸۸ -

دولت موظف است به منظور گسترش بازار محصولات دانایی محور و دانش بنیان، تجاری‌سازی دستاوردهای پژوهشی و نوآوری و گسترش نقش بخش خصوصی در این قلمرو، اقدامهای ذیل را به انجام برساند:

الف - طراحی و استقرار کامل نظام جامع حقوق مالکیت معنوی، ملی و بین‌المللی و پیش‌بینی ساختارهای اجرایی لازم.

ب - تأمین و پرداخت بخشی از هزینه‌های ثبت جواز امتیاز علمی (PATENT) در سطح بین‌المللی و خرید جوازهای امتیاز علمی ثبت شده داخلی، توسط تولیدکنندگان.

ج - اتخاذ تدابیر لازم جهت بیمه قراردادهای پژوهشی، فنی و فعالیتهای تولیدی و خدماتی که براساس دستاوردها و نتایج یافته‌های پژوهشی داخلی، انجام می‌گیرد.

د - حمایت از کلیه پژوهشهای سنارشی (دارای متقاضی) از طریق پیش‌بینی اعتبار

در بودجه سنواتی، مشروط بر این که حداقل چهل درصد (۴۰٪) از هزینه‌های آن را کارفرما تأمین و تعهد کرده باشد.

هـ - توسعه ساختارها و زیربناهای لازم برای رشد فعالیتهای دانایی محور در بخش دولتی و خصوصی، نظیر ایجاد و گسترش پارکها و مراکز رشد علم و فناوری.

و - اصلاح مقررات و ایجاد تسهیلات لازم جهت ارجاع کار و عقد قرارداد فعالیتهای پژوهشی و فنی دولت با بخش خصوصی.

ز - اتخاذ تدابیر و راهکارهای لازم جهت حمایت مالی مستقیم از مراکز و شرکتهای کوچک و متوسط بخش خصوصی برای انجام تحقیقات توسعه‌ای که منجر به ابداع، اختراع و ارتقای محصولات و روشها می‌شود.

ح - کمک به تأسیس و توسعه صندوقهای غیردولتی پژوهش و فناوری.

ط - کسب سهم در بازارهای بین‌المللی از طریق ایجاد تسهیلات و برقراری مقررات حمایت از ورود بخش خصوصی در قلمرو دانش و فناوری.

ی - تهیه قوانین و مقررات نوین ارزیابی و ارزشگذاری کالا و خدمات نامشهود دانایی محور.

ک - کمک به تأسیس و توسعه شرکتهای طراحی مهندسی.

ماده ۸۹ -

دولت موظف است به منظور برپاسازی نظام جامع پژوهش و فناوری، با هدف افزایش تأثیرگذاری پژوهش و فناوری در توسعه اجتماعی، ارتقای بهره‌وری و تولید ثروت در کشور، اقدامهای ذیل را به انجام رساند:

الف - طراحی و پیاده‌سازی نظام ملی نوآوری، براساس برنامه جامع توسعه فناوری و گسترش صنایع نوین به عنوان منظومه‌ای که در قالب آن، ارتباط ارگانیک کلیه نهادها و مؤسسات فعال در حوزه پژوهش و فناوری به منظور دستیابی به اهداف فوق، باز تعریف شود.

ب - انتظام‌بخشیدن و ساماندهی نظام پژوهش و فناوری کشور از طریق تعیین اولویتها، دسته‌بندی مأموریتها، هدفمند کردن اعتبارات، اصلاح ساختاری واحدهای پژوهشی و مأموریت‌گرا کردن آنها تا پایان سال اول برنامه چهارم.

ج - نوسازی شیوه‌های مدیریت بخش پژوهش از جمله: ایجاد شبکه‌های واحدهای پژوهش و فناوری همگن به عنوان دستگاههای اجرایی با مأموریت توزیع هدفدار و بهینه اعتبارات تحقیقاتی و نظارت و پایش فعالیتهای در زمینه‌های علمی مربوطه، با تکیه بر شاخصهای جهانی.

د - توسعه همکاریهای مؤثر بین‌المللی در عرصه پژوهش و فناوری، از طریق تعریف جایگاه منظومه ملی پژوهش و فناوری به عنوان جزء مؤثر و فعالی از منظومه جهانی پژوهش و فناوری و اصلاح و ساده‌سازی قوانین و مقررات مربوطه.

هـ - افزایش یکنواخت سرمایه‌گذاری دولت در امر پژوهش و فناوری به میزان حداقل دو درصد (۲٪) تولید ناخالص داخلی، از محل بودجه عمومی دولت، با اولویت بخش کشاورزی و یک درصد (۱٪) هزینه عملیاتی شرکتهای دولتی، بانکها (به استثنای سود سپرده‌های بانکی) و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت تا پایان برنامه چهارم و سمت‌دهی سرمایه‌گذارینهای فوق در جهت پژوهشهای مأموریت‌گرا و تقاضامحور.

و - اتخاذ تدابیر لازم به منظور جهت‌دهی فعالیتهای پژوهشی کلیه دستگاهها،

نهادها و شرکتهای دولتی، در راستای اولویتهای ملی و در قالب مأموریتهای ذیل:

- تربیت نیروی انسانی روزآمد، در فرایند پژوهش و فناوری.
- توسعه مرزهای دانش.
- تبدیل ایده، به محصولات و روشهای جدید.
- تدوین و تولید دانش فنی و انجام تحقیقات نیمه صنعتی.
- انتقال و جذب فناوری.
- پژوهش به منظور افزایش توان رقابتی بخشهای تولیدی و خدماتی کشور.
- حل مسائلی و مشکلات اجرایی کشور از طریق پژوهش و کاربرد یافتههای آن.
- سیاستگذاری و مدیریت بخش پژوهش و فناوری و بهبود کیفیت شیوههای مدیریت بخش.

ماده ۹۰-

به منظور ایجاد و توسعه شرکتهای دانش بنیان و تقویت همکاریهای بین المللی، اجازه داده می شود. واحدهای پژوهشی و فناوری و مهندسی مستقر در پارکهای علم و فناوری، از مزایای قانونی مناطق آزاد در خصوص روابط کار، معافیتهای مالیاتی و عوارض، سرمایه گذاری خارجی و مبادلات مالی بین المللی برخوردار گردند.

تبصره - اعمال مقررات روابط کار توسط وزارت کار و امور اجتماعی صورت نخواهد گرفت.

ماده ۹۱ -

دولت موظف است به منظور ارتقای پیوستگی میان سطوح آموزشی و توسعه فناوری، کارآفرینی و تولید ثروت در کشور، در طول برنامه چهارم، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف - زمینه‌سازی و انجام حمایت‌های لازم برای ایجاد شرکتهای غیردولتی توسعه فناوری، با مأموریت تولید، انتقال و جذب فناوری.

ب - تدوین ضوابط و ارائه حمایت‌های لازم در راستای تشویق طرف قراردادهای بین‌المللی، فروش دانش فنی و یا محصولات تجاری و سرمایه‌گذاران بین‌المللی برای انتقال بخشی از فعالیتهای تحقیق و توسعه مربوط به داخل کشور و انجام آن با مشارکت شرکتهای داخلی.

ج - اتخاذ تدابیر لازم در جهت اصلاح نظام آموزش کشور و آزمونهای ورودی دانشگاهها، با توجه به سوابق تحصیلی در سنوات دوره متوسطه و جلب مشارکت دانشگاهها به منظور ارتقای توانایی خلاقیت، نوآوری، خطرپذیری و کارآفرینی آموزش‌گیرندگان و ایجاد روحیه آموختن و پژوهش مستقل در میان نسل جوان.

ماده ۹۲ -

دولت موظف است به منظور زمینه‌سازی و تربیت نیروی انسانی دانش‌مدار و مهارت‌یافته، منطبق با نیازهای نهضت نرم‌افزاری، با هدف توسعه کمی و کیفی نظام آموزش عالی کشور، از ابتدای برنامه چهارم اقدامهای ذیل را به انجام رساند:

الف - باز تعریف کارکرد و اصلاح ساختار دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی،

به گونه‌ای که علاوه بر مأموریت اصلی تولید علم، تربیت نیروی انسانی متخصص و روزآمد، دانش‌مدار، خلاق و کارآفرین، قادر به پاسخگویی به نیازهای بخش‌های مختلف کشور باشند.

ب - دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی دولتی و همچنین فرهنگستانهای تخصصی، صرفاً براساس آئین‌نامه‌ها و مقررات اداری، مالی، استخدامی و تشکیلاتی خاص مصوب هیأت‌های امنای مربوط که به تأیید وزارتی علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی حسب مورد می‌رسد، بدون الزام به رعایت قانون محاسبات عمومی کشور مصوب ۱۳۶۶/۶/۱، قانون استخدام کشوری مصوب ۱۳۴۵/۳/۳۱ و سایر مقررات عمومی اداره خواهند شد. اعتبارات هزینه‌ای از محل بودجه عمومی دولت، براساس قیمت تمام شده به دستگاه‌های اجرایی یاد شده اختصاص می‌یابد. اعتبارات هزینه‌ای، تملک داراییهای سرمایه‌ای و اختصاصی این مؤسسات کمک تلفی شده و پس از پرداخت به هزینه قطعی منظور می‌گردد. سهم دولت در هزینه‌های آموزش عالی بخش دولتی، بر مبنای هزینه سرانه تعیین و نسبت آن به بودجه عمومی دولت براساس رشد پوشش جمعیت دانشجویی در مقایسه با عدد مشابه در برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران، افزایش می‌یابد.

ج - تنوع بخشی، به شیوه‌های ارائه آموزش عالی و گسترش منابع بخش آموزش عالی کشور، از طریق جذب منابع و سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و مردم و توسعه مشارکت مراکز آموزش عالی با مؤسسات علمی بین‌المللی، با هدف دسترسی به فرصتهای برابر آموزشی و ارتقای پوشش جمعیت دانشجویی (نسبت جمعیت دانشجویی

به جمعیت هجده تا بیست و چهار سال)، به سی درصد (۳۰٪) تا پایان برنامه چهارم.

د - اصلاح، ساده‌سازی و پیش‌بینی قوانین، مقررات و ساختارهای اجرایی ویژه برای دانشگاه‌های کشور، با هدف گسترش ارتباطات علمی - بین‌المللی با دانشگاهها و مراکز علمی، تحقیقاتی جهان و تسهیل مبادلات مالی و تردد دانشجویان و اعضای هیأت علمی دانشگاهها و دعوت از اعضای هیأت علمی و متخصصان خارج از کشور و جذب دانشجویان خارجی، با اخذ شهریه تحصیلی، تأسیس شعب دانشگاههای خارجی طبق ضوابط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، مجاز می‌باشد.

ه - ارتقای سطح کیفی آموزش عالی و تحقیقاتی کشور، با ارزیابی مستمر واحدهای آموزش عالی دولت و خصوصی توسط وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان آموزش پزشکی و مداخله براساس آن در علوم منتخب و تکیه بر ایجاد قطبهای علمی، براساس مزیت‌های نسبی و نیازهای آتی کشور.

و - بازنگری در رشته‌های دانشگاهی، بر مبنای نیازهای اجتماعی، بازار کار و تحولات علمی، در راستای توسعه علوم میان رشته‌ای با تأکید بر علوم انسانی.

ز - به منظور شناسایی، حمایت، تشویق و فراهم کردن زمینه‌های فعالیت‌های علمی دانشجویان و دانش‌آموختگان آموزش عالی دارای استعداد درخشان و ایجاد تولید واحد در سیاست‌گذاری و مدیریت امور مربوط به افراد مذکور و نیز بهره‌برداری بهینه از امکانات مادی و معنوی موجود در این زمینه، وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی مجازند از تأسیس باشگاه غیردولتی و صیانت از استعداد‌های درخشان کشور حمایت نمایند.

به منظور پاسخگویی مناسب به افزایش تقاضا برای ورود به آموزش عالی با استفاده بهینه از ظرفیت‌های موجود و حمایت از مشارکتهای مردمی:

الف - به دستگاههای اجرایی دارای واحد آموزش عالی وابسته اجازه داده می‌شود برای ظرفیت مازاد برنیاز خود با اخذ مجوز از شورای گسترش آموزش عالی، در مقطع کاردانی دانشجو پذیرش کرده و هزینه آن را از متقاضیان دریافت و صددرصد (۱۰۰٪) آن را به حساب درآمد اختصاصی واریز نمایند. درآمد اختصاصی مذکور مشمول مفاد ماده (۴) «قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸» است و براساس مقررات مربوط، به اجرای این دوره‌ها و ارتقای کیفیت واحد آموزشی اختصاص می‌یابد.

در مواردی که کسب آموزش‌ها توسط آموزش‌گیرنده موجب تعهد خدمت می‌گردد، دستگاههای مربوطه می‌بایستی مجوز لازم را از سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور اخذ کنند.

اجرای دوره‌های کارشناسی در رشته‌هایی که امکان برگزاری آن در دیگر دانشگاهها میسر یا به صرفه و صلاح نباشد به صورت استثنا و با اخذ مجوز از شورای گسترش آموزش عالی بلامانع است.

ب - به دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی اجازه داده می‌شود نسبت به برگزاری دوره‌های تحصیلی از قبیل: دوره‌های شبانه، نوبت دوم، از راه دور (نیمه حضوری)، آموزش‌های مجازی، دوره‌های آموزشی مشترک با دانشگاههای معتبر خارجی و دوره‌های

خاص اقدام کرده و هزینه های مربوط را با تأیید وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری، حسب مورد از داوطلبان اخذ و به حساب درآمد اختصاصی دانشگاه واریز نمایند. درآمد اختصاصی مذکور مشمول مفاد ماده (۴) «قانون نحوه انجام امور مالی و معاملاتی دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و تحقیقاتی مصوب ۱۳۶۹/۱۰/۱۸» است.

دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی و پژوهشی همچنین مجازند نسبت به دعوت و بکارگیری اعضای هیأت علمی ایرانی مقیم خارج و یا اعضای هیأت علمی خارجی، برای تأمین کمبودهای خود در زمینه هیأت علمی اقدام نمایند. حقوق و مزایای آنها با تصویب هیأت‌های امناء، از محل بودجه عمومی دانشگاه قابل پرداخت است. شهریه دانشجویان جانباز بالای بیست و پنج درصد (۲۵٪) و فرزندان آنان، فرزندان شاهد و فرزندان آزادگان و دانشجویان تحت پوشش کمیته امداد امام خمینی (ره) و سازمان بهزیستی تا سقف پنجاه درصد (۵۰٪) از محل اعتبار ردیف خاص و توسط سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تأمین می شود.

ج - به دولت اجازه داده می شود تسهیلات اعتباری به صورت وام بلند مدت قرض الحسنه در اختیار صندوق های رفاه دانشجویان یا سایر نهادهای ذی ربط قرار دهد تا بخشی از دانشجویان دوره های مذکور در بند (ب) این ماده و دانشجویان دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی دولتی و غیردولتی و پیام نور که امکان پرداخت شهریه را ندارند، بتوانند با استفاده از این وام شهریه خود را پرداخت و پس از فراغت از تحصیل، به تدریج بازپرداخت کنند.

د - دولت موظف است به منظور حمایت از دانشجویان آن عده از مؤسسات

آموزش عالی غیردولتی - غیرانتفاعی دارای مجوز از وزارتخانه‌های علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی که صندوق رفاه دانشجویان آنها تشکیل نشده است، اعتبار خاصی را علاوه بر اعتبارات معمول به طور موقت در اختیار صندوق رفاه دانشجویان قرار دهد تا به عنوان وام قرض‌الحسنه بلندمدت در اختیار این‌گونه مؤسسات قرار گیرد. استفاده کنندگان وام مذکور موظف به بازپرداخت آن در اقساط بلندمدت پس از فراغت از تحصیل هستند.

هـ - وجوه حاصل از بازپرداخت اقساط فوق، صرف بهبود شرایط و امکانات رفاهی از قبیل خوابگاه خواهد شد.

و - هزینه‌های دانشگاه پیام نور، از محل دریافت شهریه از دانشجویان، کمک‌های مردمی و اعتبارات بودجه عمومی تأمین می‌گردد.

ز - به دولت اجازه داده می‌شود به طرح‌های سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زمینه ایجاد و توسعه واحدهای آموزش عالی، در صورت انطباق با ضوابط و سیاست‌های آموزش عالی کشور و حسب مورد براساس ضوابط وزارتخانه‌های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم، تحقیقات و فناوری از محل بودجه عمومی، یارانه سود اعتبارات بانکی اعطا کند. ایجاد آموزشکده‌های غیردولتی به منظور توسعه دوره‌های کاردانی علمی - کاربردی، در اولویت استفاده از تسهیلات بانکی مذکور خواهند بود.

مواد ۹۴ و ۹۵ -

ماده (۱۵۴) و بند (الف) و (ب) ماده (۱۴۴) قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن

برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸ - ۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد..

ماده ۹۶ -

دولت موظف است به منظور تضمین دسترسی به فرصتهای برابر آموزشی، گسترش دانش، مهارت و ارتقای بهره‌وری سرمایه‌های انسانی و توسعه کمی و کیفی نظام آموزش عمومی، اقدامهای ذیل را به انجام برساند:

الف - توسعه زمینه‌های لازم برای اجرای برنامه آموزش برای همه.

ب - اجباری کردن آموزش تا پایان دوره راهنمایی، به تناسب تأمین امکانات و به تدریج در مناطقی که آموزش و پرورش اعلام می‌کند، به طوری که در پایان برنامه چهارم این امر محقق گردد.

ج - علاوه بر تأمین اعتبارات عمومی بخش آموزش، نسبت به اتخاذ تدابیر لازم به منظور توسعه استقلال مالی، مدیریتی و اجرایی واحدهای آموزشی (مدارس)، در جهت استفاده هرچه بیشتر از سرمایه و توان اجرایی بخش غیردولتی در توسعه ظرفیتهای و ارتقای بهره‌وری آنها اقدام نماید.

د - اصلاحات لازم را در زمینه برنامه‌های آموزشی و درسی و تعمیق و بهبود آموزش ریاضی، علوم و زبان انگلیسی انجام دهد.

ه - ارتقای توانایی و مهارت حرفه‌ای معلمان، با تدوین استانداردهای حرفه‌ای معلم، از جهت دانش، رفتار و عملکرد، با استفاده از تجارب بین‌المللی و شرایط بومی کشور.

و - افزایش انگیزه شغلی معلمان، با تأمین جایگاه و منزلت حرفه‌ای مناسب و

اصلاح نظام پرداخت متناسب با میزان بهره‌وری و کیفیت خدمات آنها.

ز - تدوین و اجرای نظام سنجش صلاحیت علمی و رتبه‌بندی معلمان و ارتقای سطح آموزشی و تحصیلی آنان، با بهره‌گیری از ظرفیتهای دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی (به ویژه ظرفیتهای نوبت دوم) ضمن تأمین بخشی از هزینه‌های آن.

ح - برنامه‌ریزی برای تدوین برنامه آموزشی ارتقای سلامت و شیوه‌های زندگی سالم.

ط - تدوین و اجرای طرح راهبردی سوادآموزی کشور با در نظر گرفتن شرایط جغرافیایی، زیستی، اجتماعی و فرهنگی مناطق مختلف کشور با رویکرد جلب مشارکتهای مردمی و سازمانهای غیردولتی به طوری که تا پایان برنامه چهارم، با سوادى افراد حداقل زیر سی سال به طور کامل تحقق یابد.

ی - بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی و درسی کلیه سطوح و تجهیز مدارس کشور به امکانات رایانه‌ای و شبکه اطلاع رسانی.

ک - روزآمدنگهداشتن دانش و مهارتهای کارکنان آموزش و پرورش در زمینه فناوری اطلاعات و ارتباطات.

ل - پیش‌بینی تسهیلات و امکانات لازم برای نوسازی، مقاوم‌سازی و استاندارد و متناسب نمودن فضاهای آموزشی به ویژه مدارس دخترانه و تنظیم سازوکارهای حمایتی از خیرین مدرسه‌ساز.

ماده ۹۷ -

دولت موظف است در طی برنامه چهارم در مناطق کمتر توسعه یافته کشور، به منظور

ارتقای کیفیت آموزش و دستیابی به فرصتهای برابر آموزشی به ویژه برای دختران، اقدامهای ذیل را انجام دهد:

الف - وضع و اجرای مقررات لازم برای تأمین، جذب و نگهداشت نیروی انسانی موردنیاز مناطق مذکور از قبیل خرید خدمات آموزشی، صدور مجوزهای استخدامی و اقدامهای رفاهی مانند: تأمین مسکن و اعطای تسهیلات رفاهی و امتیازات شغلی برای کادر آموزشی شاغل.

ب - فراهم نمودن امکانات مناسب برای رفع محرومیت آموزشی و توسعه آموزش و تحقق آموزش برای همه به ویژه برای دختران، از طریق گسترش مدارس شبانه روزی (دوره راهنمایی با حداقل ۷۵ دانش آموز و دوره متوسطه ۱۵۰ دانش آموز)، روستا مرکزی و خوابگاههای مرکزی، آموزش از راه دور و رسانه‌ای و تأمین نمودن تغذیه، ایاب و ذهاب، بهداشت دانش آموزان و سایر هزینه‌های مربوط به مدارس شبانه‌روزی.

ج - ایجاد و گسترش اماکن و فضاهای آموزشی - پرورشی و ورزشی، به تناسب جنسیت و فراهم آوردن تجهیزات و فناوریهای جدید موردنیاز این مناطق و تهیه برنامه‌های لازم برای گسترش آموزش پیش‌دبستانی و دوره آمادگی به ویژه در مناطق دو زبانه.

آیین‌نامه اجرایی این ماده مشتمل بر مناطق مشمول، تسهیلات و امتیازات قابل اعطاء، برای ایجاد انگیزه انتقال نیروهای داوطلب، نحوه تخصیص اعتبارات و صدور مجوزهای ویژه استخدامی و نوع امکاناتی که می‌بایست در جهت توسعه آموزش دراختیار مناطق مذکور قرار گیرد، به پیشنهاد مشترک سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت آموزش و پرورش به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

مواد ۹۸ الی ۱۰۱ -

مواد (۱۴۹) الی (۱۵۱) و بند (الف) ماده (۱۴۷) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن» برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۸-۱۳۸۴) تنفیذ می‌گردد.

ماده ۱۰۲ -

الف - دستگاههای اجرایی موظفند درصدی از اعتبارات هزینه‌ای خود را برای طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی ضمن خدمت کارکنان خود (خارج از نظام آموزش عالی رسمی کشور) در برنامه آموزش کارکنان دولت پیش‌بینی و در موارد زیر هزینه کنند:

۱- دوره‌های آموزشی ضمن خدمت متناسب با مشاغل موردتصدی کارکنان به منظور افزایش سطح کارایی و ارتقای مهارتهای شغلی آنان (به‌خصوص برای زنان) به ویژه از طریق آموزش‌های کوتاه مدت.

۲- دوره‌های آموزشی ویژه مدیران.

ب - کلیه دستگاههای اجرایی موظفند در چارچوبی که سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تعیین می‌کند، حداکثر طی مدت شش ماه پس از تصویب این قانون، برنامه‌های آموزشی سالانه خود را برای دوران برنامه چهارم تهیه و اجرا نمایند.

آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل: تعیین سهم اعتباری و چگونگی هزینه‌نمودن اعتبار بند (الف) این ماده و پیش‌بینی الزامات و تشویقات قانونی طی مدت سه ماه پس از تصویب این قانون، بنا به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

دولت مکلف است به منظور گسترش دانش و مهارت، اصلاح هرم تحصیلی نیروی کار و ارتقاء و توانمندسازی سرمایه‌های انسانی، کاهش فاصله سطح دانش و مهارت نیروی کار کشور با سطح استانداردهای جهانی و ایجاد فرصت‌های جدید شغلی برای جوانان، برای نظام آموزش فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی کشور، ظرف مدت یک سال از تاریخ تصویب این قانون در محورهای زیر، ساز و کارهای لازم را تهیه و با پیش‌بینی الزامات مناسب اجرا نماید:

الف - برپایی نهاد سیاستگذار در آموزش فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی، با توجه به تجربیات جهانی و داخلی به‌عنوان مرجع اصلی تصویب چشم‌اندازها، راهبردها و سیاست‌های کلان بخش.

ب - نظام کارآموزی و کارورزی برای تمام آموزش‌های رسمی (متوسطه و عالی)، غیر رسمی فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی.

ج - تدوین نظام استاندارد و ارزیابی مهارت نیروی کار کشور با رویکرد بین‌المللی.

د - طرح جامع توسعه منابع انسانی مورد نیاز این بخش شامل: جذب، انگیزش، ارتقای شغلی، آموزش، بهسازی و نگهداشت نیروی انسانی.

هـ - نظام حمایت از مؤسسات و بنگاه‌های دولتی و بخش غیردولتی در توسعه

آموزش‌های فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی.

و - نوسازی و بازسازی ساختارها، امکانات و ارتقای کیفیت آموزش‌های فنی و

حرفه‌ای و علمی - کاربردی و توسعه مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای، فناوری اطلاعات و

ارتباطات با حداکثر مشارکت بخش خصوصی و بهره‌گیری از همکاری‌های بین‌المللی.
ز - استفاده از توان و امکانات بخشهای دولتی و غیردولتی در توسعه آموزشهای
فنی و حرفه‌ای و علمی - کاربردی.

ح - نیازسنجی و برآورد نیروی انسانی کاردانی موردنیاز و صدور مجوز لازم و
حمایت، به منظور تأسیس و توسعه مراکز آموزش دوره‌های کاردانی در بخش خصوصی،
به نحوی که تا سال چهارم برنامه ظرفیت‌های موردنیاز ایجاد گردد.

ماده ۱۰۴ -

دولت مکلف است به منظور شکل‌دهی «منظومه آمار ملی و مکانی کشور» نسبت به
تهیه برنامه ملی آمار، مبتنی بر اصلاح و تقویت نهاد مدیریت اطلاعات و آمار ملی کشور،
استانداردها، ضوابط، تولید و ارائه آمارهای ثبتی، تقویت و ایجاد پایگاههای اطلاعات
آماری و اطلاع‌رسانی، ارتقای فرهنگ آماری، چگونگی تعامل دستگاهها، راهبری،
هماهنگی‌های لازم را انجام و جهت اجرا و عملیاتی نمودن آن اقدام نماید.

ماده ۱۰۵ -

دولت موظف است به منظور توسعه ارتباطات و فناوری اطلاعات، تحقق اقتصاد
مبتنی بر دانایی و کسب جایگاه برتر منطقه، اقدامهای ذیل را انجام دهد:
الف - برای رفع انحصار و ایجاد رقابت به منظور ایجاد شبکه‌ها و ارائه خدمات
ارتباطی (پستی و مخابراتی) و فناوری اطلاعات، توسط بخش‌های تعاونی و خصوصی
به صورت مستقل و موازی با بخش دولتی (به استثنای ایجاد شبکه زیرساخت و مرسولات

پستی تا ۲۵ گرم)، در مقابل اخذ حق امتیاز و حق فرکانس، بارعبایت ساز و کار مقرر در ماده (۸۰) این قانون اقدام نماید.

ب - دولت موظف است تا پایان برنامه چهارم، به منظور برقراری تسهیلات لازم جهت دسترسی به ارتباطات گسترده با کیفیت و تمهید و گسترش فرصتهای نوین خدمات و رشد، برای آحاد جامعه و خانوارها، مؤسسات و شرکتهای، شبکه‌ای شدن قلمروها، برپایی و تقویت اقتصاد شبکه‌ای زمینه ارتقای ضریب نفوذ ارتباطات ثابت، سیار و اینترنت کشور حداقل به ترتیب پنجاه درصد (۵۰٪) سی و پنج درصد (۳۵٪) و سی درصد (۳۰٪)، آحاد جمعیت کشور و همچنین ایجاد ارتباط پرفریت و چندرسانه‌ای حداقل در شهرهای بالای پنجاه هزار نفر و افزایش ظرفیت خدمات پستی به بیست و سه درصد (۲۳٪) برنفر را فراهم آورد.

ج - تأمین و تضمین ارائه خدمات پایه ارتباطی و فناوری اطلاعات در سراسر کشور.

د - تهیه «لایحه جامع ارتباطات» در سال اول برنامه چهارم.

هـ - تأمین هزینه و تضمین ارائه خدمات پایه ارتباطی و فناوری اطلاعات در نقاط محروم و نقاط روستایی و ایجاد بهبود توسعه زیرساخت‌های ارتباطی و فناوری اطلاعات از محل دریافت حق امتیاز و اگذاری مجوز ایجاد شبکه و فعالیت به بخشهای تعاونی و خصوصی و سایر منابع.

ماده ۱۰۶ -

ماده (۱۲۴) «قانون برنامه سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۷۹/۱/۱۷ و اصلاحیه‌های آن» برای دوره برنامه چهارم (۱۳۸۴-۱۳۸۸) تنفیذ می‌گردد.